

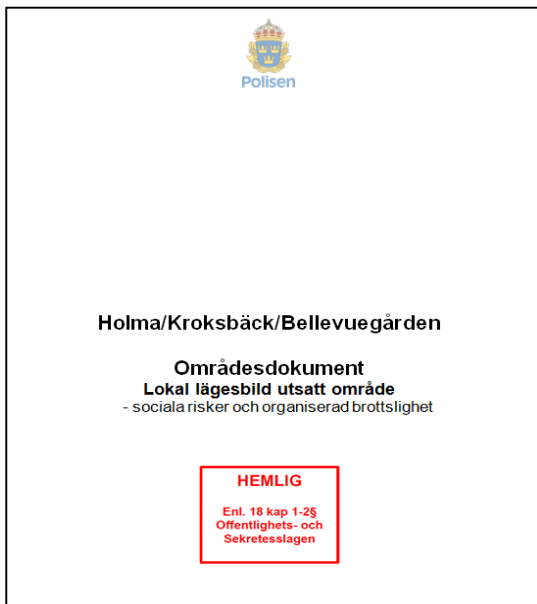
Varför kastar Kalle sten?

Lägesbild Falkagård och Sloalyckan

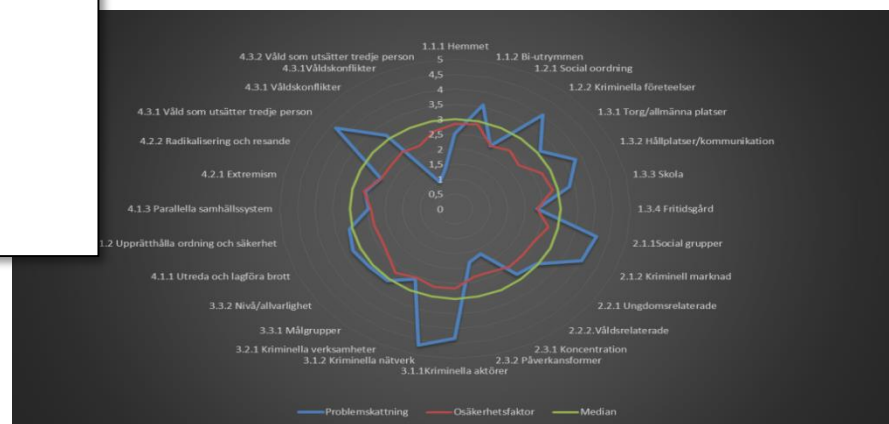
Lokal nämnd Falkenberg Region Halland, presidiummöte
2020-04-07

Presentation – Metodstöd och digitala verktyg

Metodhandbok

Lokala lägesbilder

Polisen

Utsatta områden präglas av:

- Låg socioekonomisk status
- Kriminell inverkan på lokalsamhället
- Offentliga våldshandlingar
- Öppen narkotikahandel
- Låg kollektiv förmåga (social kontroll)
- Utåtagerande missnöje mot samhället
- Låg benägenhet att anmäla brott
- Höga ohälsotal
- Kortare medellivslängd

Särskilt utsatta:

- Obenägenhet att delta i rättsprocessen
- Polisens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag
- Parallella samhällsstrukturer
- Extremism

Polisen

OMRÅDESDATA

Tillstånd - Kriminaliserande process

Namn på undersökt kommun

Falkenberg

Namn på undersökt område

Falkagård

ADMINISTRERA INFORMATION

Region Väst

PO Halland

LPO Falkenberg

Stadie 1

← ENSTAKA KRIMINELLA HANDLINGAR →		← UTVECKLING AV KRIMINELL NISCH →		← ETablering av Kriminella Strukturer →		← KONSOLIDERING KRIMINELLT EKOSYSTEM →	
Enstaka brott begås men inte systematiskt		Brott begås av enstaka individer och mindre nätverk	2,5	Brott begås systematiskt av individer och flexibla nätverk		Brott begås systematiskt av individer och flexibla nätverk	
Boende påverkas i liten omfattning		Boende påverkas till viss del		Boende påverkas olika starkt beroende på var de bor	4	Boende påverkas mycket starkt, särskilt de som bor nära hot spots	
Lokala näringsidkare påverkas i liten omfattning		Lokala näringsidkare påverkas till viss del	2,5	Lokala näringsidkare påverkas starkt		Lokala näringsidkare påverkas mycket starkt/ligger ned verksamhet	
Otrygghet kopplas till enstaka händelser		Otrygghet kopplas till vissa platser	2,5	Individer och grupper påverkas av informella maktordningar		Individer och grupper påverkas starkt av informella maktordningar	
Enstaka pojkar och yngre män i riskzon		Finns riskgrupp med pojkar och yngre män	2,5	Generell otrygghet men särskilt kopplat till vissa platser		Generell otrygghet men särskilt kopplat till vissa delar och platser	
Begränsad grupp barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer/normbrytande		Liten grupp barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende	3	Skol- och fritidsverksamhet påverkas	4	Skol- och fritidsverksamhet påverkas starkt	
Dominerande egenstrategi: Röst (anmäler brott, kontakter polis och fastighetsägare)		Dominerande egenstrategi: Röst och Exit (flyttar eller socialt tillbakadragande)	2,5	Utökad riskgrupp av pojkar och yngre män		Stor riskgrupp av pojkar och yngre män	
Vuxna agerar gränssättande mot unga som agerar normbrytande	1,5	Vuxna agerar mindre gränssättande mot unga mot unga agerar normbrytande		Många barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende	4	Många barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende.	
Lokalsamhällestillit påverkas i liten omfattning		Lokalsamhällestillit försvagas		Stark sammanhållning och platsbyråna hos vissa ungdomsgrupper		Stark sammanhållning och platsbyråna hos vissa ungdomsgrupper.	
Kollektiv förmåga påverkas i liten omfattning		Kollektiv förmåga försvagad	2,5	Vissa vuxna vågar inte agera gränssättande mot unga som agerar normbrytande	4,5	Vuxna vågar inte agera gränssättande mot unga som agerar normbrytande	
Samhällestillit påverkas i liten omfattning	1,5	Samhällestillit försvagad		Dominerande egenstrategi: Exit. Vissa slutar anmäla brott		Dominerande egenstrategi: Exit. Många slutar anmäla brott.	
← FÖRSVAGAT LOKAL SAMHÄLLE →		← INSTABIL T LOKAL SAMHÄLLE →		← FRAGMENTERAT LOKAL SAMHÄLLE →		← STARKT UTSATT LOKAL SAMHÄLLE →	
		Tendenser till tystnadskultur		Svag lokalsamhällestillit - litet främst på egna nätverk		Mycket svag lokalsamhällestillit - litet främst på egna nätverk	
				Svag kollektiv förmåga		Mycket svag kollektiv förmåga	
				Enklavisering (fysiska skydd)		Enklavisering (fysiska skydd)	
				Svag samhällestillit		Mycket svag samhällestillit	
				Känsla av övergivenhet		Stark känsla av övergivenhet	
				Utvecklad tystnadskultur		Mycket stark tystnadskultur	
						Öppet ifrågasättande av samhällsinstitutioner	

Tillstånd - Påverkan boendeprocess

OMRÅDESDATA

Tillstånd - Kriminaliserande process

Namn på undersökt kommun

Falkenberg

Namn på undersökt område

Sloa

ADMINISTRERA INFORMATION

Region Väst

PO Halland

LPO Falkenberg

Stadie 1

← ENSTAKA KRIMINELLA HANDLINGAR →

Enstaka brott begås men inte systematiskt			
---	--	--	--

Boende påverkas i liten omfattning			
------------------------------------	--	--	--

Lokala näringsidkare påverkas i liten omfattning			
--	--	--	--

Otrygghet kopplas till enstaka händelser			
--	--	--	--

Enstaka pojkar och yngre män i riskzon			
--	--	--	--

Begränsad grupp barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer/normbrytande beteende			
--	--	--	--

Dominerande egenstrategi: Röst (anmäler brott, kontakter polis och fastighetsägare)			
---	--	--	--

Vuxna agerar gränssättande mot unga som agerar normbrytande			
---	--	--	--

Lokalsamhällestillit påverkas i liten omfattning	1,5		
--	-----	--	--

Kollektiv förmåga påverkas i liten omfattning			
---	--	--	--

Samhällstillit påverkas i liten omfattning	1,5		
--	-----	--	--

← FÖRSVAGAT LOKALSAMHÄLLE →

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

← UTVECKLING AV KRIMINELL NISCH →

Kriminellt aktiva flyttar till området eller utvecklas från riskgrupp	2,5		
---	-----	--	--

Droganvändningen ökar	2,5		
-----------------------	-----	--	--

Ungdomsgång hänger på vissa platser	2,5		
-------------------------------------	-----	--	--

Brott begås av enstaka individer och mindre nätverk	2,5		
---	-----	--	--

Boende påverkas till viss del			
-------------------------------	--	--	--

Lokala näringsidkare påverkas till viss del	2,5		
---	-----	--	--

Otrygghet kopplas till vissa platser	2,5		
--------------------------------------	-----	--	--

Finns riskgrupp med pojkar och yngre män	2,5		
--	-----	--	--

Liten grupp barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende		3	
--	--	---	--

Dominerande egenstrategi: Röst och Exit (flyttar eller socialt tillbakadragande)	2,5		
--	-----	--	--

Vuxna agerar mindre gränssättande mot unga mot unga agerar normbrytande			
---	--	--	--

Lokalsamhällestilliten försvagas	2,5		
----------------------------------	-----	--	--

Kollektiv förmåga försvagad			
-----------------------------	--	--	--

Samhällstillit försvagad			
--------------------------	--	--	--

Tendenser till tystnadskultur		3	
-------------------------------	--	---	--

← INSTABILT LOKALSAMHÄLLE →

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

Stadie 3

← ETABLERING AV KRIMINELLA STRUKTURER →

Kriminella nätverk försöker påverka lokalt näringsliv, offentlig sektor, politik och civilsamhälle			
--	--	--	--

Parallella rättsordningar utvecklas			
-------------------------------------	--	--	--

Kriminella nätverk på flera nivåer etableras			
--	--	--	--

Kriminogen miljö och ekonomi utvecklas			
--	--	--	--

Barn och ungdomar insocialiseras i kriminella nätverk	4		
---	---	--	--

Kriminella nätverk utövar partiell territoriell kontroll			
--	--	--	--

En fast drogmarknad etableras	4		
-------------------------------	---	--	--

Våldsamma konflikter kan uppstå mellan individer, nätverk och/eller myndigheter	4		
---	---	--	--

Brott begås systematiskt av individer och flexibla nätverk			
--	--	--	--

Boende påverkas olika starkt beroende på var de bor	4		
---	---	--	--

Lokala näringsidkare påverkas starkt			
--------------------------------------	--	--	--

Individer och grupper påverkas av informella maktordningar			
--	--	--	--

Generell otrygghet men särskilt kopplat till vissa platser			
--	--	--	--

Skol- och fritidsverksamhet påverkas	4		
--------------------------------------	---	--	--

Ökad riskgrupp av pojkar och yngre män			
--	--	--	--

Många barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende			
--	--	--	--

Stark sammanhållning och platskänsla hos vissa ungdomsgrupper	4		
---	---	--	--

Vissa vuxna vågar inte agera gränssättande mot unga som agerar normbrytande			
---	--	--	--

Dominerande egenstrategi: Exit. Vissa slutar anmäla brott	4,5		
---	-----	--	--

Svag lokalsamhällestillit - litet främst på egna nätverk			
--	--	--	--

Svag kollektiv förmåga			
------------------------	--	--	--

Enklavisering (fysiska skydd)			
-------------------------------	--	--	--

Svag samhällstillit			
---------------------	--	--	--

Känsla av övergivenhet			
------------------------	--	--	--

Utvecklad tystnadskultur			
--------------------------	--	--	--

← FRAGMENTERAT LOKALSAMHÄLLE →

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

Stadie 4

← KONSOLIDERING KRIMINELLT EKOSYSTEM →

Kriminella strukturer lever i symbios med delar av näringsliv, offentlig sektor, politik och civilsamhälle			
--	--	--	--

Parallella rättsordningar är etablerade			6
---	--	--	---

Barn och ungdomar insocialiseras i kriminella nätverk	5,5		
---	-----	--	--

Kriminella nätverk på flera nivåer är institutionaliserade			
--	--	--	--

Kriminogen miljö och ekonomi är etablerad			
---	--	--	--

Kriminella nätverk utövar stark territoriell kontroll genom bl.a. våld			
--	--	--	--

En fast drogmarknad är institutionaliserad			
--	--	--	--

Våldsamma konflikter återkommande mellan individer, nätverk och/eller myndigheter			
---	--	--	--

Våldsamma konflikter mellan individer/nätverk sker mer sällan p.g.a. monopol- eller kartellbildning			
---	--	--	--

Brott begås systematiskt av individer och flexibla nätverk	5,5		
--	-----	--	--

Boende påverkas mycket starkt, särskilt de som bor nära hot spots	5,5		
---	-----	--	--

Lokala näringsidkare påverkas mycket starkt/läger ned verksamhet			
--	--	--	--

Individer och grupper påverkas starkt av informella maktordningar			
---	--	--	--

Generell otrygghet men särskilt kopplat till vissa delar och platser			
--	--	--	--

Skol- och fritidsverksamhet påverkas starkt			
---	--	--	--

Stor riskgrupp av pojkar och yngre män			
--	--	--	--

Många barn och ungdomar utsätts för riskfaktorer och/eller normbrytande beteende	5,5		
--	-----	--	--

Stark sammanhållning och platskänsla hos vissa ungdomsgrupper	6		
---	---	--	--

Vuxna vågar inte agera gränssättande mot unga som agerar normbrytande	5,5		
---	-----	--	--

Dominerande egenstrategi: Exit. Många slutar anmäla brott			
---	--	--	--

Mycket svag lokalsamhällestillit - litet främst på egna nätverk			
---	--	--	--

Mycket svag kollektiv förmåga			
-------------------------------	--	--	--

Enklavisering (fysiska skydd)			
-------------------------------	--	--	--

Mycket svag samhällstillit			
----------------------------	--	--	--

Stark känsla av övergivenhet			
------------------------------	--	--	--

Mycket stark tystnadskultur			
-----------------------------	--	--	--

Öppet ifrågasättande av samhällsinstitutioner			
---	--	--	--

← STARKT UTSATT LOKALSAMHÄLLE →

--	--	--	--

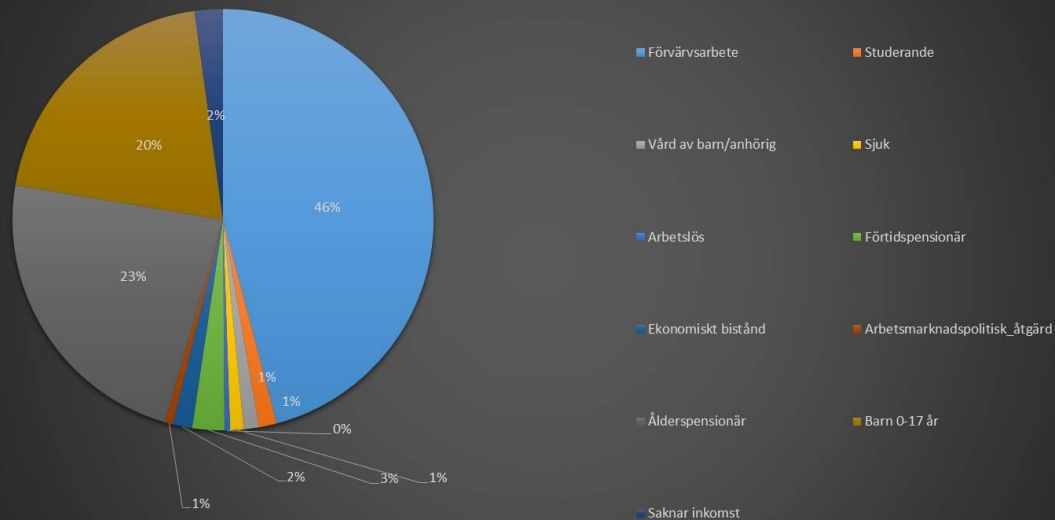
--	--	--	--

--	--	--	--

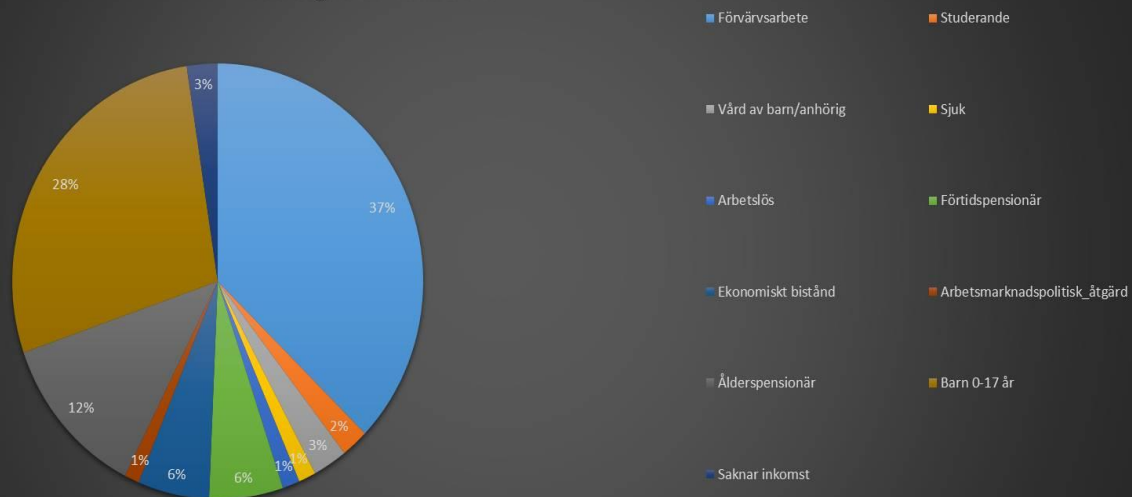
--	--	--	--

3.1 Lokal lägesbild/Polisen - Organiserad brottslighet (del II)								
I	II	III	IV Sociala risker manifesteras					
Skyddsårt	Riskområden	Riskkategorier	Företeelser relaterade till organiserad brottslighet som påverkar samhällssystem och samhällsfunktioner	Omfattning/konsekvens				
				1=Inget problem; 2=Litet problem; 3=Problem; 4=Stort problem; 5=Mycket stort problem				
				1	2	3	4	5
3. Samhällssystem och samhällsfunktioner	3.2 Brottsligheten	3.2.1 Kriminella verksamheter	a. Distribution/försäljningar av narkotika		X			
			b. Försäljning av vapen					
			c. Försäljning av sprängmedel	X				
			d. Ekonomisk brottslighet					
			e. Utpressning/indrivning av skulder					
			f. Systematiska stölder		X			
			g. Systematiskt häleri		X			
			h. Systematiska bedrägerier					
			i. Otillbörligt utnyttjande av välfärdssystemet			X		
			k. Rån mot penningstitut/affärsinrättningar					
			l. Handel med punktskattevaror (tobak/alkohol)			X		
			m. Handel med smuggelgods (tobak/alkohol)			X		
			n. Illegal spelverksamhet					
			o. Illegal festverksamhet					
			p. Omfattande hantering av kontanter (penningtvätt)					
		q. Bordellverksamhet - koppleri/prostitution						
		3.2.2. Nivå	a. Kriminella verksamheten bedrivs på illegal nivå	Ja	Nej	Oklart		
			b.....i området?::	Ja	Nej	Oklart		
			c. Kriminella verksamheten bedrivs genom legala strukturer	Ja	Nej	Oklart		
			d...innefattar legala strukturer i området?:	Ja	Nej	Oklart		
			e. Kriminella verksamheten bedrivs på institutionel nivå (innefattar samhällsfunktioner)	Ja	Nej	Oklart		
	f.....innefattar samhällsfunktioner i området?:		Ja	Nej	Oklart			

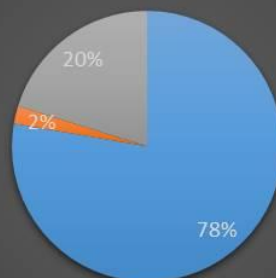
Huvudsaklig inkomstkälla 2016 Falkenbergs kommun

Falkagård 20161231

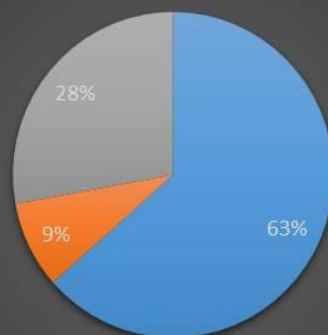

Socialbidrag Falkenberg kommun 161231

■ Har ej fått socialbidrag   ■ Någon gång fått ekonomiskt bistånd
■ Barn 0-17 år samt uppgift saknas

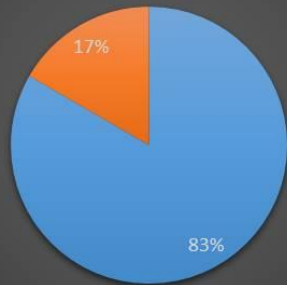
Socialbidrag Falkagård 161231

■ Har ej fått socialbidrag   ■ Någon gång fått ekonomiskt bistånd
■ Barn 0-17 år samt uppgift saknas

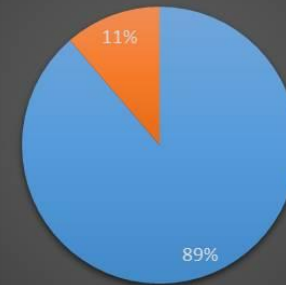

Behörighet gymnasiet 2009 Sloalyckan & Falkagård

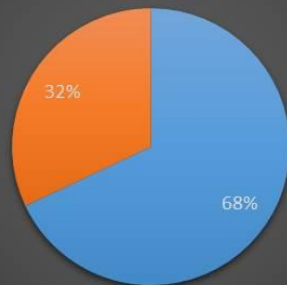

■ Behörig till gymnasiet ■ Ej behörig till gymnasiet

Behörighet gymnasiet 2009 kommunnivå

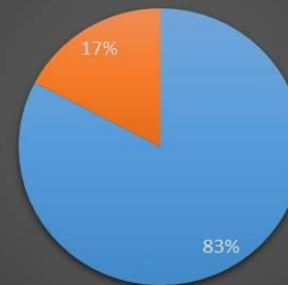

Behörighet gymnasiet 2017 Falkagård och Sloalyckan

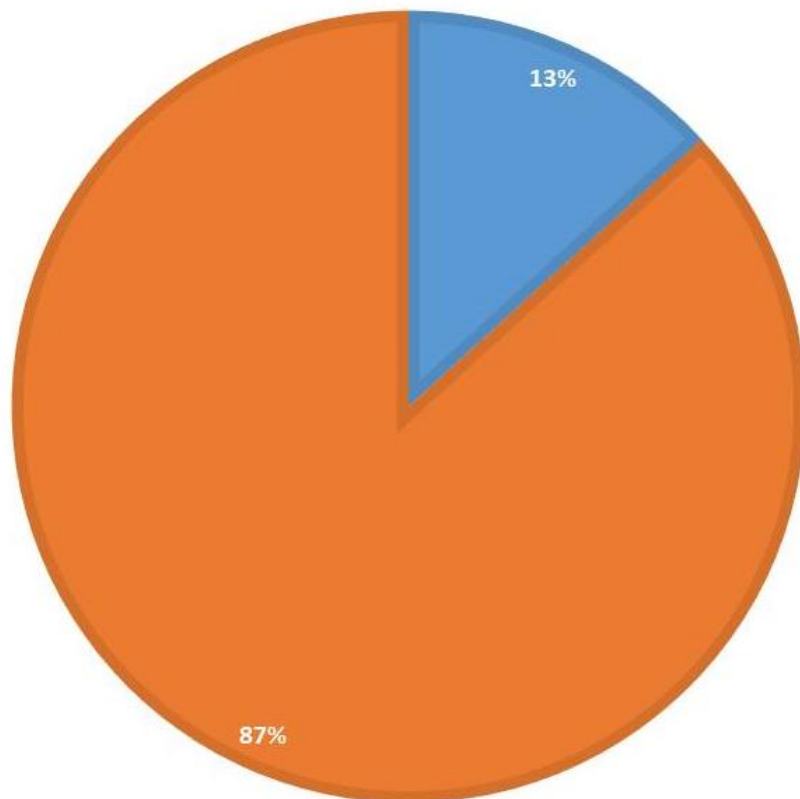
■ Behörig till gymnasiets yrkesprogram ■ Ej behörig till gymnasiets yrkesprogram

Behörighet gymnasiet kommunivå 2017

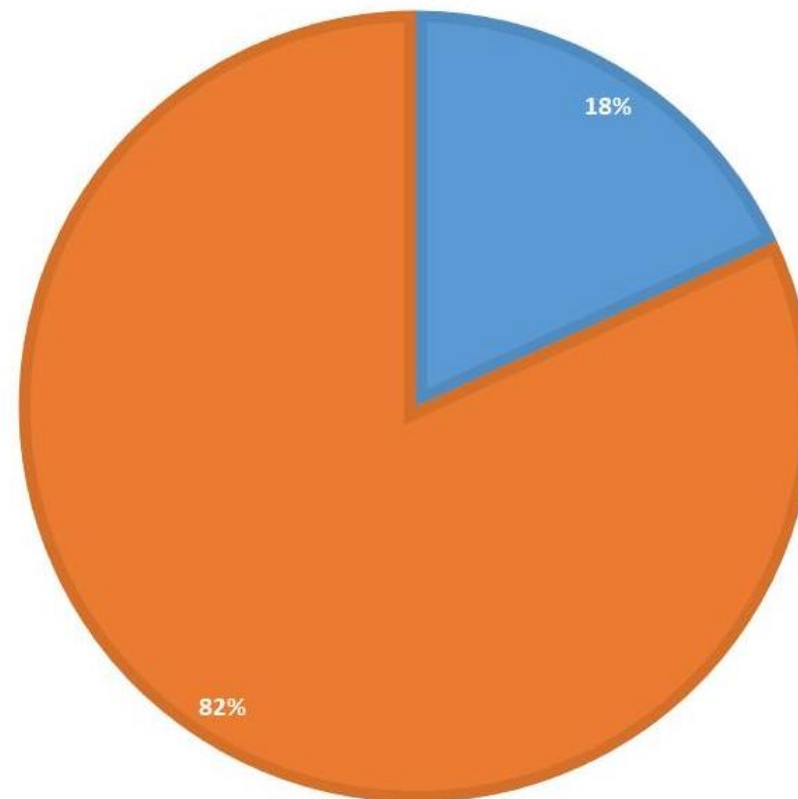

■ Behörig till gymnasiets yrkesprogram ■ Ej behörig till gymnasiets yrkesprogram

UTRIKES BAKGRUND
FALKENBERGS KOMMUN 2009

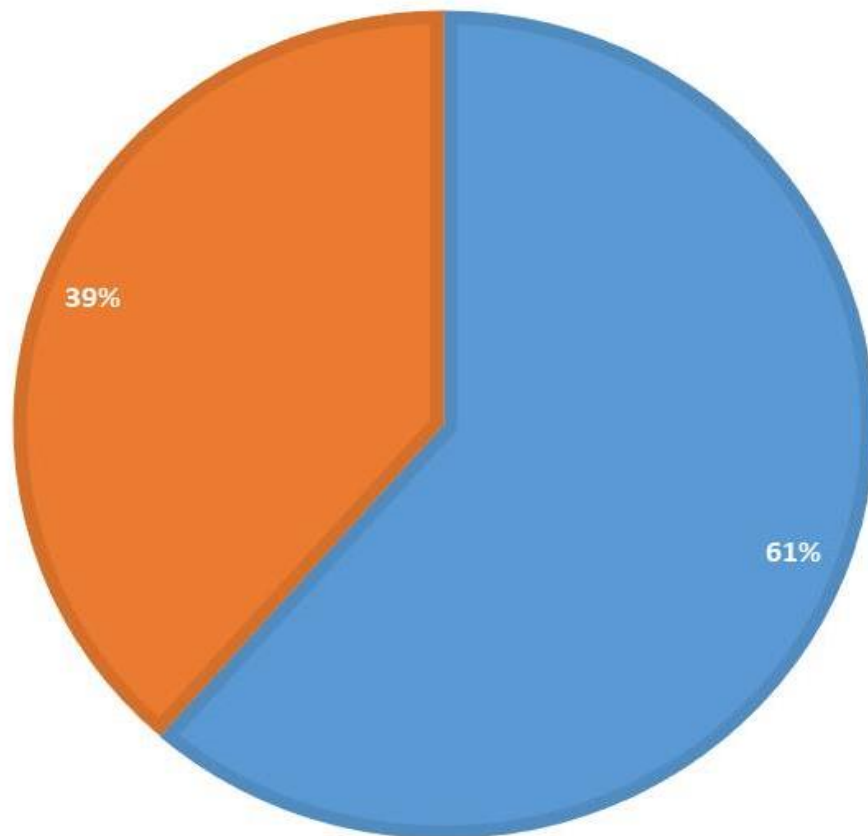

UTRIKES BAKGRUND
FALKENBERGS KOMMUN 2017

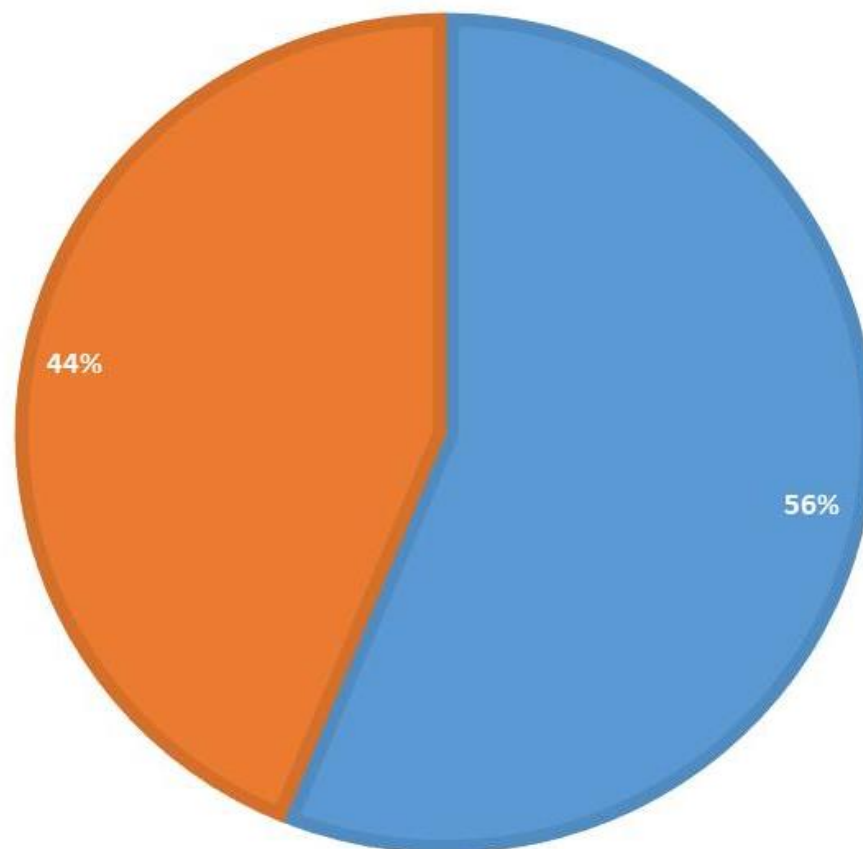
UTRIKES BAKGRUND FALKAGÅRD 2009

■ Utrikes bakgrund falkagård ■ Ej utrikes bakgrund

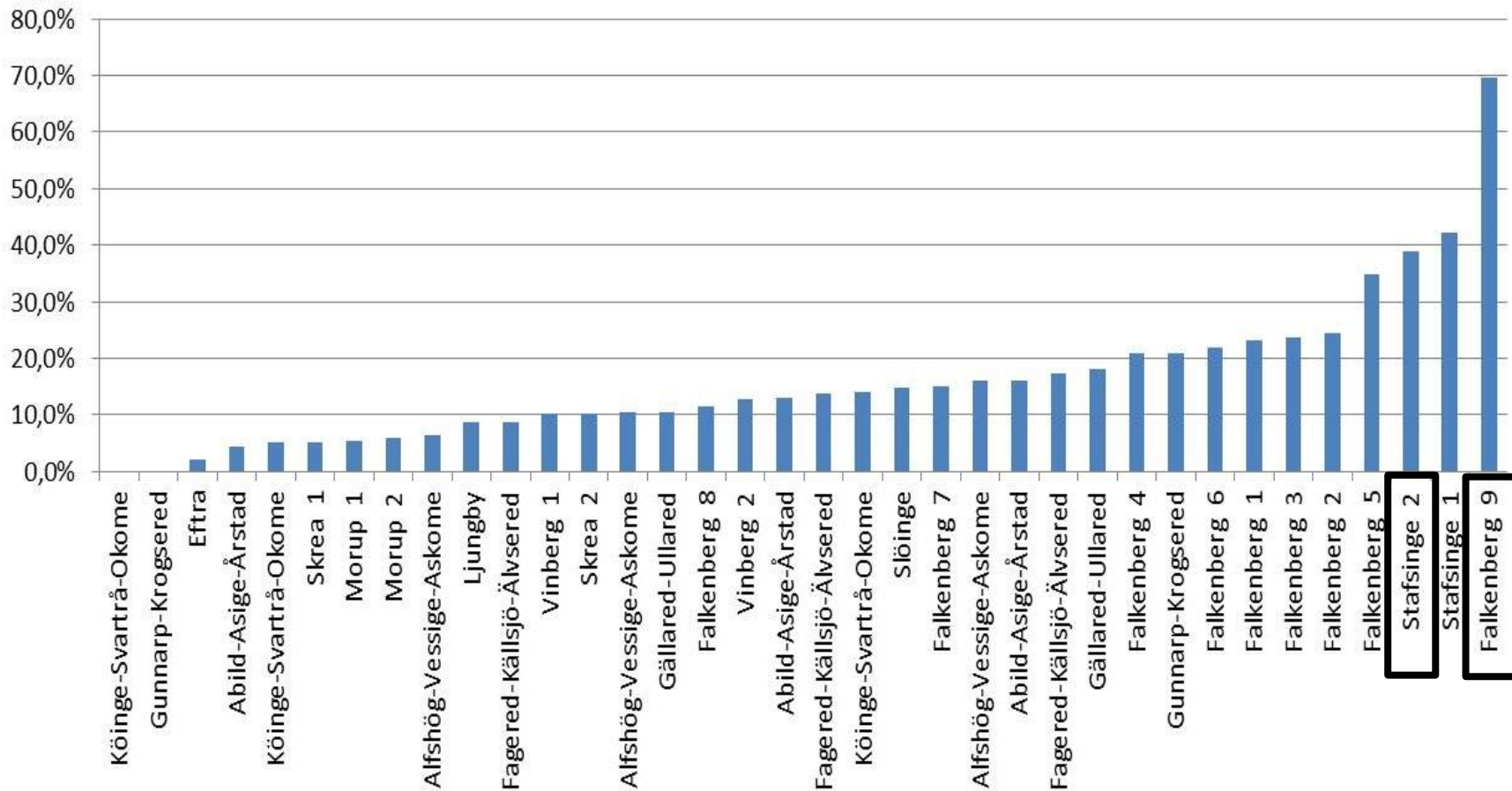

UTRIKES BAKGRUND FALKAGÅRD 2017

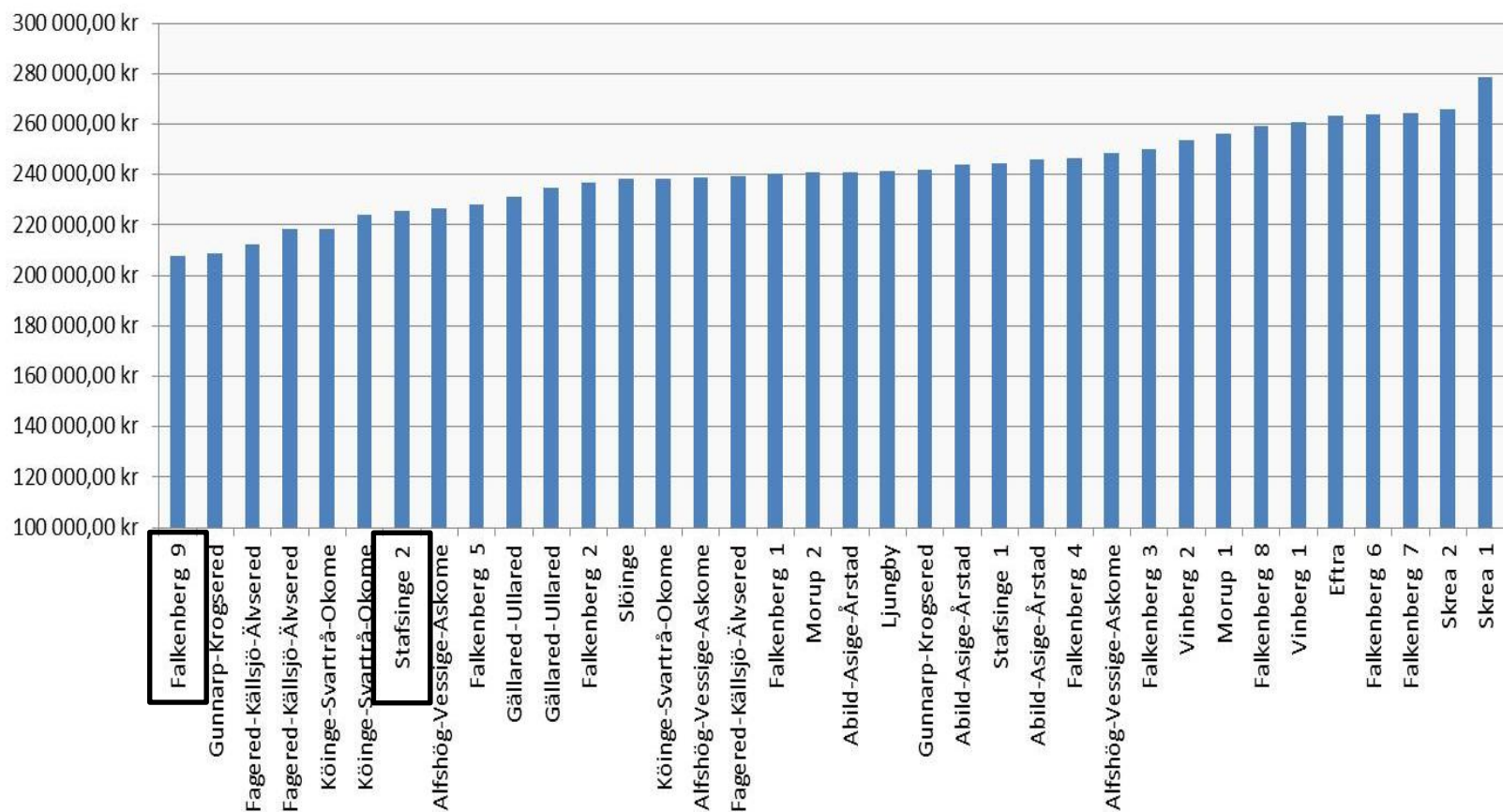
■ Utrikes bakgrund falkagård ■ Ej utrikes bakgrund

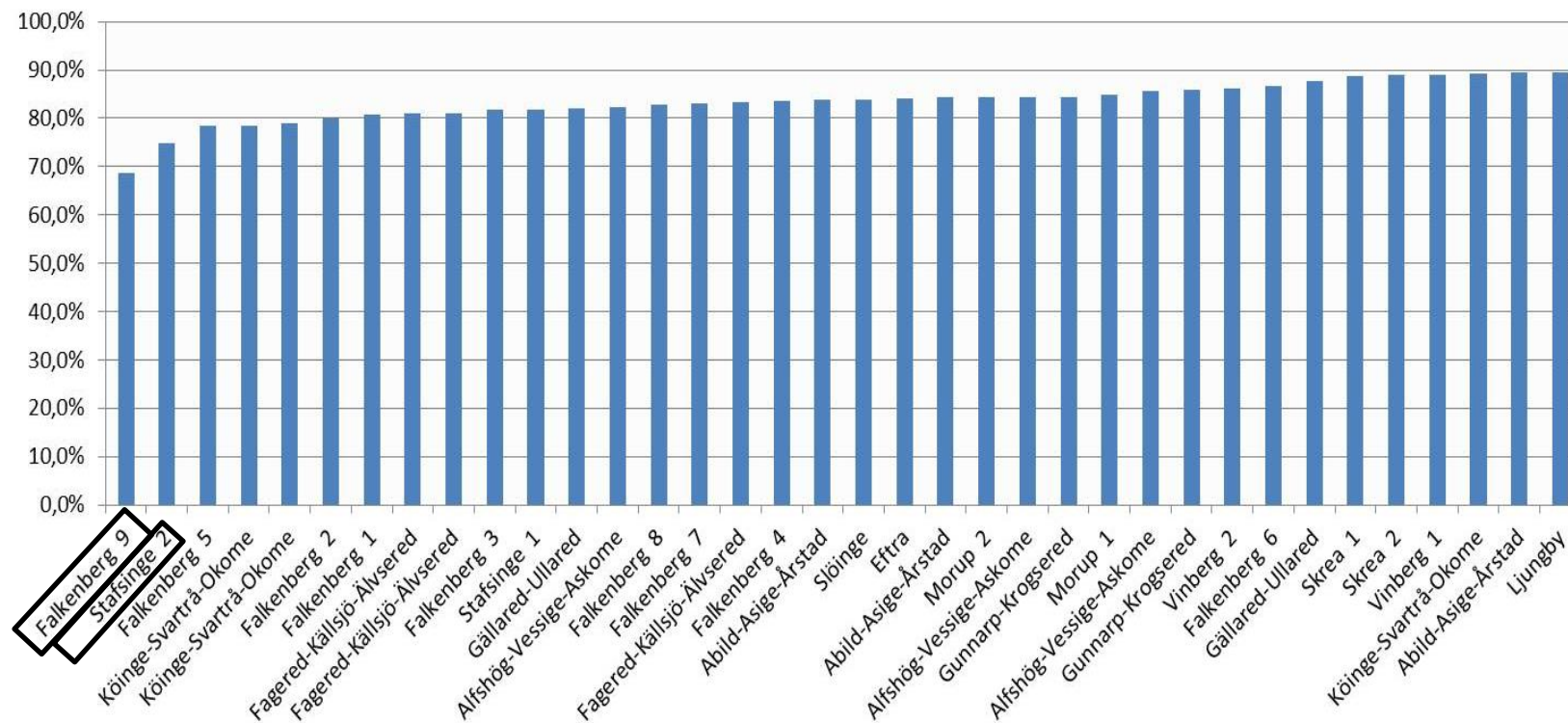
Andel personer, 0-17 år, med utrikes bakgrund, per SAMS-område 2014

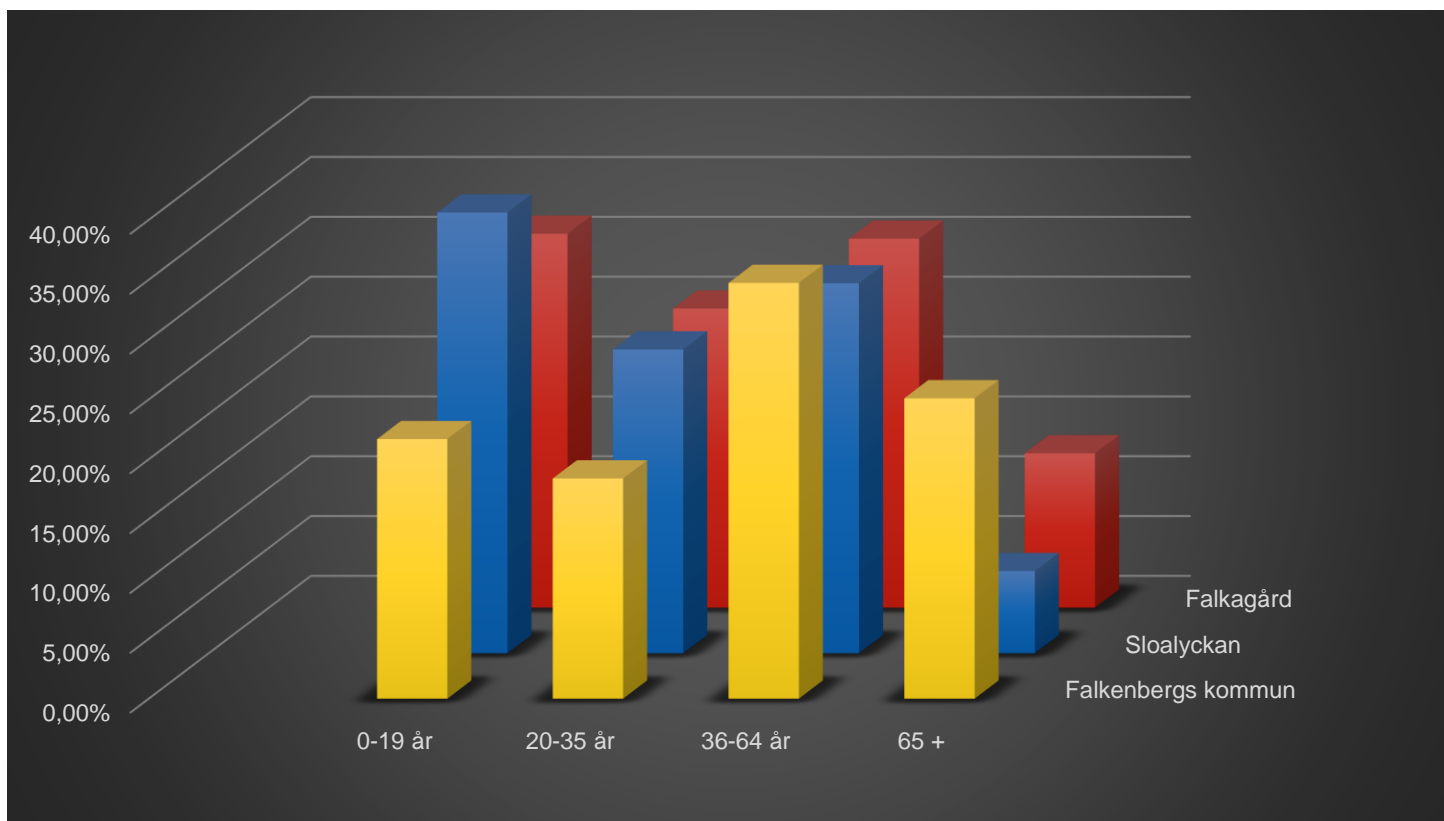
Medianinkomst per SAMS-område 2014

Andel sysselsatta 25-64 år per SAMS-område 2014

Åldersfördelning 2019-02-18

Sammanfattning

Utifrån ovan torde insatser som främjar arbete och utbildning prioriteras, samt ett intensifierat integrationsarbete.

Effekterna av den förskjutna åldersfördelningen i området bör beaktas i beslutade insatser med anledning av Edlings studie som har nämnts ovan.

Vad görs? (förebyggande)

- Trygghetsarbetare, 3 st (KFT)
- Fältassistenter, 2 st (SOC)
- Utökat (fördubblat) antal områdespoliser, från 2 st till 4 st.
- Operativ samordnare (polisen)
- Falkagård: Kameraövervakning (90-dagarsbeslut) 2:a omgången
- Ronderingar (Securitas)
- Sloalyckan: Utredning om Communitycenter (Trygghetsrådets rekommendation)
- Sloalyckan: Planenheten arbete

Ungdomsbrottslighet i Falkenberg och trygghetsskapande arbete enligt kriminologisk forskning

Presenterat av Christopher Busck Dahlöf

Framtid och åtgärder

- Erbjud föräldrastöd genom förskola och/eller hembesök för att förbättra familjeförhållanden.
- Hjälp unga i skolan genom att hitta lämplig motivation för elever att fokusera på skolarbete.
- Erbjud studiehjälp och plats i skolan där elever kan få tid att arbeta och/eller umgås med engagerade lärare som eleverna redan känner tillit för och eventuellt vänner samt myndighetspersonal (Polis, Räddningstjänst osv).
- Utbilda unga i emotionell intelligens.
- Införa ett eller flera preventionsfokuserade skolprogram för elever med beteendeproblem.
- Polis behöver spendera tid (prata och umgås vänskapligt) med ungdomar i riskzon när de är ute.
- Polis och andra myndigheter borde bjuda in media (fördragbart TV men även tidningar) till trygghetsaktiviteter (seniorföreläsningar, nattvandringar, ungdomsdialoger osv.) och visa upp det brottsförebyggande arbetet.

Brottsplats skola

- Anmälda våldsbrott med misstänkt under 15 år ökar nationellt.
- 53 % av våldsbrott med misstänkt under 15 år ägde rum i skolmiljö. (Region Mitt)
- Områdespolisers erfarenheter från skolbesök i Falkenberg är bl a att skolungdomar inte är medvetna om att de blir utsatta för brott på nätet, t ex att de mottagit dick-pics.

Alec = 12 år

Så passa dig
Lek inte tuff din pulladde fitta

MIG

För det första du e väll bara 12 eller har jag
fel ???

ALEC

Jävla hora
12 och har sett mer än vad du har sett
Idiot
Efterblivna lilla hora
Kommer köra in glock in i käften på dig
Tror du jag bryr mej att du screenar

Effekter av coronarestriktionerna

(prof. Henrik Andershed)

- Arbetslöshet
  - Oro, ångest, depression, alkoholkonsumtion
- Alkoholkonsumtion
  - Våld, våld i nära relation
- Mer tid i hemmet
  - Våld i nära relation
- Skola
  - Unga i riskzon får svårare att klara skolan
  - Utebliven skolmåltid
- Utemiljö
  - Skadegörelse, nedskräpning, ordningsstörningar

Förslag på 10 åtgärder (ett urval)

- Samverka
- Fokusera på socialt utsatta områden
- Öka vuxennärvaron ute i socialt utsatta områden
- Stärk skolan att fungera på distans och i att stödja föräldrar
- Håll nere alkoholkonsumtionen
- Stärk socialtjänsten och psykiatrin
- Agera nu och förebyggande, inte sen och reaktivt

”Uppenbar risk för dramatisk ökning av viss typ av kriminalitet och social oro med coronarestriktionerna – 10 förslag på förebyggande åtgärder.” (prof. Henrik Andershed)

- Studie (Mittuniversitetet) om sambandet mellan befolkningens psykiska hälsa och Corona.
  - Om hur social isolering, tilltro till myndigheter, förändrande beteenden och vanor samt ekonomisk oro påverkar den vuxna befolkningen, över 18 år.
- Förslag om kartläggning om våldsbrott kopplat till ungdomar och skolan som arena (polisen)

Uppenbar risk för dramatisk ökning av viss typ av kriminalitet och social oro med coronarestriktionerna 10 förslag på förebyggande åtgärder.

Fokus är nu som sig bör på att bromsa hastigheten av smittspridningen av coronaviruset. Vi ska rädda liv. Går inte att säga emot det. Men mycket stängs ner. Viss kriminalitet, sådan som hänger ihop med folkflöden och samlingar och alkoholserverande krogar ute i offentliga miljöer kan minska drastiskt, så även exempelvis inbrott, eftersom vi är hemma.

Men, andra problem kan öka dramatiskt. Det finns uppenbara risker, inte bara de ekonomiska, som måste hanteras men som få hittills pratat om. Vi har dock möjlighet att förebygga många av de allvarliga sociala konsekvenser som restriktioner såsom skolstängningar kan få.

Exempel på riskfaktorer för kriminalitet och otrygghet som nu ökar

Forskning visar att brott ökar under perioder av arbetslöshet. Den stress det innebär att bli arbetslös ökar risken för oro, ångest, depression och alkoholkonsumtion i stressreducerande syfte. Alkoholberusning ökar risken för våld visar forskning. Att många nu kommer vistas i hemmet mer än vanligt ökar risken för konflikter, våld och utsatthet bland både vuxna (främst kvinnor) och barn. Lidande och kostnader som följer.

Unga i riskzon får svårare att klara skolan från hemmet. Särskilt i socialt utsatta områden. Hemmiljön kan här oftare präglas av trångboddhet, stress, konflikter och alkoholmissbruk. Det blir svårt att klara skolan. Ökad arbetslöshet, utanförskap och kriminalitet blir följer på sikt.

Här och nu ökar risken för att ungdomar i frånvaro av skolans och fritidsaktiviteternas struktur, särskilt i socialt utsatta områden med trångboddhet, vistas mycket ute i bostadsområdet, men även i halvöppna cityområden, i trappuppgångar och andra allmänna platser (t.ex. gallerior och livsmedelsbutiker). Ett redan känt fenomen. Risken för ordningsstörningar, skadegörelser, stöldbrott, hot mot anställda och andra, blir nu högre.

När vårvärmen kommer ökar risken för otrygghetskapande samlingar av personer på förskolors och skolors gårdar med nedskräpning, ordningsstörningar och skadegörelse. Det ser vi en ökning av varje år med vårvärmen, särskilt i socialt utsatta områden. Denna vår kan problemen bli markant större med kostnader och otrygghet bland barn och personal som följd.

Den bunkring av förnödenheter vi ser kan öka. Illegala sätt att handla med bristvaror kan bli lukrativt och kan bli kopplat till illegal handel av alkohol och narkotika.

Förslag på 10 åtgärder

För att förhindra en dramatisk ökning av dessa problem som kan utmynna i upplopp och kaos, kan vi alla i samhället ta ansvar. Vi som individer, föräldrar, men också i våra yrkesroller och organisationer. Med syftet att få igång diskussioner på nationell nivå om förebyggande åtgärder ger jag här uppslag på 10 åtgärder för att förebygga de sociala riskerna med coronarestriktionerna.

1. Samverka

Många svenska kommuner har anammat ett arbetssätt i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet kallat Effektiv Samordning för Trygghet (EST). Det innebär att man arbetar systematiskt, kunskapsbaserat i samverkan mellan polisen, kommunen, ofta kommunala bostadsföretag, och även andra organisationer som förskola/skola och socialtjänst. Genom samverkan gör vi mer och mer effektivt.

2. Fokusera socialt utsatta områden

I socialt utsatta områden finns en koncentration av riskfaktorer för brottslighet och otrygghet; arbetslöshet, psykiska ohälsa, missbruk. Alla dessa faktorer kan öka och förstärkas pga restriktionernas konsekvenser.

3. Öka vuxennärvaron ute i socialt utsatta områden

Stärk den positiva och kontrollerande vuxennärvaron. Beroende på problem kan formell närvaro behövas i form av t.ex. väktare, poliser, skyddsvakter, men också informell närvaro som vuxna som kvällsvandrar eller bara tar ett vuxet ansvar i sitt område eller polisens volontärer. Närvaron bör vara relationsbyggande, positiv, förtroendeskapande, men också tydligt gränssättande. Högriskplatser (hot-spots) där problem typiskt uppstår eller där problem nu accelererar, fokuseras mer.

4. Stärk skolan att fungera på distans och i att stödja föräldrar

Barn och föräldrar behöver tydliga förhållningsregler från skolan för hemstudier att fungera, särskilt i socialt utsatta områden. Att "stänga" även grundskolorna innebär större risk för sociala problem eftersom fler barn och vuxna behöver hemskola i en kanske redan pressad hemmiljö. Risken är uppenbar för ökat våld i hemmet. Den risken behöver viktas mot riskerna i en för snabb smittspridning.

5. Tillse att föräldrar tar sin roll och får stöd

Föräldrar har det största ansvaret som upprätthållare av struktur för barnet som studerar hemma. Många föräldrar, särskilt i socialt utsatta områden, utsätts nu för hög stress. De har kanske flera barn som ska hemskolas, och blir kanske arbetslösa. Förskolan och skolan behöver stödja genom tydlig information och riktlinjer och arbeta för att dessa upprätthålls. Socialtjänsten har en viktig roll att stödja familjer i behov av ytterligare stöd.

6. Organisera och informera om meningsfulla aktiviteter

Många organiserade föreningsaktiviteter ställs in men vi behöver alla aktiveras på meningsfulla sätt. Man kan lokalt i kommunerna organisera och informera om aktiviteter som man kan organisera själv i hemmet eller utomhus.

7. Håll nere alkoholkonsumtionen

Alkoholberusning är med i bilden i majoriteten av våldsdåd utfört av män och i ungefär hälften utfört av kvinnor. När berusning kombineras med stress, psykisk ohälsa, provokation och ilska, är risken för våld där. Att begränsa berusningsdrickande är därför mycket viktigt, särskilt eftersom stress och psykisk ohälsa också riskerar att öka nu. Mycket våld i hemmet, som nu befaras öka, kan förebyggas med lägre alkoholkonsumtion.

Här finns olika saker att göra. Några av de mer drastiska är att förbjuda, ransonera eller öka skatten och därmed priset på alkohol. Det har påvisats minska alkoholkonsumtion och våld. Med stängda nationsgränser torde prishöjning inte öka illegal importeringshandel.

8. Stärk socialtjänsten och psykiatrin

Vi riskerar en ökning av problem i hemmen, orosanmälningar, och ökning av människor med stress, ångest, depression och suicidtankar. Socialtjänsten och psykiatrin måste stärkas med kapacitet för att kunna förebygga de allvarligaste konsekvenserna.

9. Tillse att den legala livsmedels- och läkemedelsindustrin fungerar

En icke-fungerande handel bidrar till stress och frustration. Det är viktigt att staten skapar förutsättningar för denna handel att fortsätta fungera. Det förebygger illegal marknad och social oro.

10. Agera nu och förebyggande, inte sen och reaktivt

Det blir också viktigt att överväga vilka konsekvenser förebyggande insatser kan ha. Den evidens vi kan lita oss på har inte tagits fram under extraordinära tider som nu. Men, vi måste analysera dessa uppenbara risker för att kunna agera förebyggande snarare än att vänta och riskera dramatiska konsekvenser som blir svårläkta.

Henrik Andershed

Professor i kriminologi och psykologi
Örebro universitet

Personlig sida: www.oru.se/personal/henrik_andershed

Youtubeserien Krimprofessorn svarar: <https://youtu.be/UPqwQpVHhlo>

E-post: henrik.andershed@oru.se

Kriminologiska funderingar

Tankar och funderingar kring kriminalpolitik och kriminologi.

fredag 20 mars 2020

Spekulationer om korttidseffekter covid19 och brottslighet.

De senaste dagarna har flera journalister intresserat sig för vilka effekter på brottslighet vi kan tänka oss från utbrottet av covid-19 och de åtgärder som görs för att bekämpa det. Jag har gjort några korta intervjuer på temat men där finns sällan utrymme för att utveckla resonemangen, och jag tänkte därför sammanfatta några tankar i ett blogginlägg.

För det första ska det här nämnas att det mig veterligen inte finns så mycket forskning just kring effekten av pandemier på brott. Det bör finnas en del från äldre pandemier, men jag erkänner mig inte ha koll på det. Det finns en del som kan vara relevant utifrån effekterna av naturkatastrofer på brottslighet däremot, och dessutom kan vi utifrån teorier och utifrån forskning kring samband med brottslighet mer allmänt utforma en del mer eller mindre välgrundade gissningar. Gissningar är dock vad det handlar om.

En studie av sambandet mellan naturkatastrofer och brott i Florida kom fram till att naturkatastrofer var associerat med minskning av brott generellt, men en ökning av relationsvåld. En studie av Orkanen Katrina kom fram till att bostadsinbrott i Louisiana ökade, vilket ställs i relation till att folk beordrades evakuera sina hem med liknande exempel från orkanen Rita. Liknande noterades i en studie av orkanen Hugo som kom fram till att krisen fick stor påverkan på människors rörelsemönster och resulterade i att polisen fick lägga mer tid på service och ordningshållning. Bostadsinbrott och anmälningar om personer med vapen ökade. Det kan ha att göra med att folk evakuerade sina hus, respektive beväpnade sig av oro för att plundring eller liknande skulle uppstå. Relationsvåld och våld mot barn lyfts fram som en risk, men en metastudie om just våld mot barn kopplat till naturkatastrofer fann ingen tydlig effekt.

Jag tror det är rimligt att tänka sig många olika, och delvis motstridiga, sätt som covid19 kan påverka brottsligheten. Jag tänkte nedan gå igenom några av dessa och kort resonera kring potentiella effekter.

Rutinaktiviteter

Människors rutinaktiviteter, alltså det som vi gör i vårt vanliga liv kan ha stor påverkan på brottsligheten. I och med covid19 görs stora ansträngningar för social distansering, vilket bör resultera i fler människor hemma och färre i offentliga miljöer. När fler är hemma och färre i offentliga miljöer kommer färre brottstillfällen uppstå utomhus, men fler i hemmen. Det är också troligt att mer tid och interaktion kommer spenderas på internet, vilket riskerar att öka brotten där.

Utifrån detta är det troligt att våld i offentliga miljöer kommer minska, medan familjevåld riskerar öka. Mer allmänt är det också troligt att brott som cykelstölder, skadegörelse och andra mängdbrott som sker i offentliga miljöer kommer minska - åtminstone så länge även ungdomar håller sig hemma i högre utsträckning än vanligt. Det kan här snabbt komma att bli ganska stora effekter på brottsligheten i och med att färre brottstillfällen uppstår. När färre cyklar till jobbet eller skolan finns det färre cyklar i omlopp att stjäla. När dessutom färre är ute på nätterna finns det ett mindre behov av att stjäla en cykel för att ta sig hem efter en fest.

En annan stor effekt kan tänkas för inbrott - när fler är hemma blir det svårare att genomföra bostadsinbrott vilket diskuteras i den ovan nämnda studien om rutinaktiviteter. Men å andra sidan kan det bli mindre folk på företag och arbetsplatser, vilket riskerar förenkla inbrott på sådana platser. På motsvarande sätt finns det risk att vi får se fler fall av hot, trakasserier och ofredanden på internet när mer och mer av vår kommunikation sker online.

Oro/stress

En del av de potentiella negativa effekterna, vad gäller exempelvis familjevåld eller hot och trakasserier på internet kan också riskera förvärras av att många känner sig oroad och stressade. Detta har diskuterats i flera studier (se exv litteraturgenomgången i studien om kriser i Florida), men jag känner inte till någon studie som direkt mätt människors oro eller stress vid en kris och studerat dess effekt på brott. Det låter hur som helst inte orimligt att en familj som är mer eller mindre instängd under en längre tid samtidigt som en kris rasar kan uppleva en press som resulterar i mer konflikter, och i de fall någon familjemedlem är våldsam av sig riskerar konflikterna att spilla över i mer våld.

Till frågor om stress och oro kan vi också koppla utbrott av plundring och stölder som uppstår i kölvattnet av en kris. Vi har redan sett mycket medierapportering kring stölder av masker, handsprit och liknande från sjukhus och andra offentliga inrättningar i Sverige. Om oron ökar, och/eller om människors liv påverkas än mer, finns också risken för mer sådant.

Ekonomiska effekter

Plundring och stölder kan också tänkas påverkas av om människor upplever en stark påverkan på sin ekonomiska vardag på grund av krisen. Nöden har ingen lag, som det brukar sägas. Den typen av effekter blir i så fall troligen större i länder med svagare socialt skyddsnät än Sverige. Vad gäller ekonomiska effekter finns också mängder med potentiella samband på medelkort och längre sikt. En ganska ny studie om effekten av fabriksstängningar i Norge fann t ex att det ökade brottsligheten hos de som tappat sina jobb året efter stängningen, särskilt för egendomsbrott, vilket kan peka mot försök att ersätta förlorad inkomst. Den effekten försvann dock efter ett år, men det går också att tänka sig långsiktiga effekter av stängda arbetsplatser och skolor, försämrad utbildning med mera.

Gränsövergångar och Narkotikamarknader

Många länder stänger nu sina gränser som en åtgärd mot coronas spridning. Det kan ha flera effekter på brottslighet, bland annat på narkotikamarknader vilket i sin tur kan påverka annan brottslighet. Sydsvenskan hade en artikel för några dagar sedan där det argumenterades för att de stängda gränserna i Norge kan ge lägre pris på narkotika eftersom det knark som skulle gått till Norge i högre utsträckning blir kvar i Sverige. Men eftersom många andra gränser också är stängda kan det också bli svårare att få in narkotika i Sverige, vilket NOA uppmärksammade igår. Om gränser hålls stängda och det blir svårare att få in narkotika i Sverige kommer det kunna få en stor påverkan. Med lägre tillgång bör priserna gå upp, vilket kan sätta press på missbrukare att begå fler brott för att finansiera inköp av droger. Med lägre tillgång kan det också tänkas att gatusäljare plötsligt blir "arbetslösa", och istället börjar ägna sig åt andra brott för att finansiera sin livsstil. Det riskerar också att uppstå konflikter mellan olika grupperingar, och därmed mer gängvåld vilket NOA uppmärksammade. Här hade dock den kunnige områdespolisen "Dunkelblå" en avvikande uppfattning, och menade att färre aktörer på narkotikamarknaden istället skulle kunna leda till mindre gängvåld. Den aspekten är svårbedömd, men jag tror ändå att gatusäljare och missbrukare kan generera ökad brottslighet om det blir en brist på narkotika på den svenska marknaden.

Med stängda gränser och/eller utökade gränskontroller blir det rimligen också färre stöldligor som kommer till landet, vilket kan minska stölder av bilar och bildelar, inbrott med mera. Men samtidigt finns här en risk för just Sverige, eftersom vi inte har vidtagit så stränga åtgärder på detta område, vilket skulle kunna medföra att ligor som tänkt åka till Danmark eller Norge istället väljer Sverige.

Slutsats

Med anledning av det ovan nämnda tror jag att effekterna av corona på brottslighet kommer bli stora, men en del effekter tar ut varandra. Det är troligt att vi får ökning av brott på internet, och familjevåld. Det är också troligt att vi får se ganska stora minskningar av våld i offentlig miljö, särskilt om unga män håller sig hemma. Den effekten kan dock motverkas om det blir en stor påverkan på narkotikamarknader vilket kan driva upp våld när missbrukare och gatusäljare söker nya inkomstkällor.

Motsvarande bör det bli en minskning av egendomsbrott, särskilt bostadsinbrott, men även det kan motverkas av andra faktorer. Om människor upplever att det är svårt att få vardagen att gå ihop finns en risk för stöldbrott. Om internationella stöldligor inte får tillgång till andra länder, men får det till Sverige finns risk att brottslighet förflyttas hit.

Det är komplicerat. Som vanligt. Vi får vänta och se hur det yttrar sig.

Manne Gerell

**Ungdomsbrottslighet i Falkenberg och trygghetsskapande arbete enligt kriminologisk
forskning**

Av Christopher Busck Dahlöf

Innehållsförteckning

Abstract.....	3
1 Inledning.....	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Frågeställning.....	4
2 Tidigare forskning.....	5
2.2 Litteratur.....	5
3 Material.....	7
3.1 Forskning om utsatta områden.....	8
3.2 Psykisk ohälsa och brottsbanor.....	8
3.3 Brottsutövare som brottsoffer.....	10
3.4 Familje- och samhällsförhållanden.....	11
3.5 Media och otrygghet.....	13
4 Resultat och Hypotes.....	16
4.1 Koppling till Falkenberg.....	16
5 Analys.....	18
6 Slutsats och möjlig handelsplan.....	21
6.1 Slutsats.....	21
6.2 Möjlig handelsplan.....	21
7 Källförteckning och referenser.....	23

Abstract

Falkenberg has two larger problems; two socially vulnerable areas named Falkagård and Sloalyckan and an increasing feeling of being unsafe among its citizens despite a crime rate that is declining. Despite the dropping crime rate, these two areas have a higher crime rate than the city's, the county's and the national average and this report determines that this is because of these areas history and the current criminal culture that is upheld and mostly passed on to, and by, young people living in these areas. These young people that are passing on the culture are falling into the culture because of lacking social protective factors. To stop more people going down the same path the report suggests several crime prevention strategies that are scientifically proven to be effective, to aid the Swedish Police Authority, the citizens of Falkenberg and the county's future. To lower the feeling of being unsafe, the report suggests a collaboration with local media to show the crime prevention work the Swedish Police Authority is already doing in Falkenberg and are planning to do in the future.

1. Inledning

Falkenberg har två speciellt brottsdrabbade bostadsområden som heter Falkagård och Sloalyckan. Dessa två anses av både statistik och Polismyndigheten i Falkenberg som de mest brottsdrabbade områdena i Falkenbergs kommun. Båda områdena har betydligt mycket högre brottslighet och social utsatthet än resten av kommunen, vilket leder till frågan: Varför just dessa två? I denna rapport kommer den frågan att försöka besvaras och även ge potentiella brottspreventiva lösningar ur ett kriminologiskt perspektiv för att försöka minska den brottsliga aktiviteten och öka tryggheten i Falkenberg samt Falkagård och Sloalyckan.

1.1 Syfte

Syftet med rapporten är att ta reda på vad som gör att Falkagård och Sloalyckan är så brottsdrabbade samt att ta reda på om det finns några sätt att få dessa områden till en mer accepterad nivå av brottslighet. Rapporten kommer att användas inom Polismyndigheten och eventuellt inom samverkan med kommuner och liknande aktörer för att ge förslag på vilka brottspreventiva åtgärder som kan initieras eller vad som kan göras annorlunda för att förbättra det brottsförebyggande arbetet. Rapporten kan även ge möjlighet för andra kommuner eller län att förbättra sitt egna brottsförebyggande arbete genom att ge konkreta förslag på brottspreventiva åtgärder samt trygghetsskapande åtgärder.

1.2 Frågeställning

För att undersöka brottsligheten i Falkagård och Sloalyckan samt att försöka få bukt med kriminaliteten i områdena så är frågeställningen följande:

- Vad är det som skiljer Falkagård och Sloalyckan från resten av Falkenbergs kommun?
- Finns det några kriminologiska förklaringar till att just dessa två områden påverkas till en så högre grad jämfört andra områden?
- Vad kan göras för dessa områden för att bidra till en förändring till både ett upplevt och faktiskt tryggare och säkrare Falkenberg?
- Vilka brottspreventiva åtgärder kan Polismyndigheten i Falkenberg och Falkenbergs kommun jobba med eller annorlunda med?

2. Tidigare Forskning

Någon forskning på dessa två utsatta områden har inte skett tidigare. Dock har flera lägesbilder genomförts för både Falkenberg och dessa två områden där boende, medelinkomst, utbildningsnivå och så vidare beskrivs och diskuteras. De tre lägesbilderna som har använts och varit relativa för denna rapport är *Folkhälsostatistik i Falkenbergs kommun 2019 – En gemensam lägesbild och kunskapssammanställning* som gavs ut 2019 av Falkenbergs kommun (Falkenbergs kommun, 2019), *Lokal lägesbild: Falkagård* som publicerades internt inom Polismyndigheten 2019 (Polismyndigheten, 2019a) samt *Lokal lägesbild: Sloalyckan* som publicerades internt inom Polismyndigheten 2019 (Polismyndigheten, 2019b).

Kritik till dessa lägesbilder kan riktas eftersom de inte är forskningsbaserade utan är strikt lägesbilder. Rapporten kommer att använda dessa för att kunna få en insikt i Falkenberg som stad men också för att få en korrekt bild av hur de utsatta områdena ser ut ur ett statistiskt perspektiv, få historiskt relevant information samt se en samhällskartläggning av Falkagård, Sloalyckan och Falkenberg.

2.2 Litteratur

Litteratur som också använts för rapporten är sammanlagd kriminologisk forskning inom viktimologi (forskning om brottsoffer), utvecklings- och livskursteorier, brottsprevention på både mikro- och makronivå samt brottspreventiva förslag riktade mot barn och ungdomar (0 till cirka 20 års ålder). Huvudsakligen kommer forskningen bestå av samlad forskning i böckerna *Viktimologisk forskning: Brottsoffer i Teori och Metod* av Anita Heber, Eva Tiby och Sofia Wikman, *Integrated Developmental & Life-Course Theories of Offending: Advances in Criminological Theory* av David P. Farrington, *Crime Prevention: Approaches, Practices, And Evaluations* av Steven P. Lab, *Saving Children From A Life Of Crime: Early Risk Factors And Effective Interventions* av David P. Farrington och Brandon C. Welsh och *Den svenska ungdomsbrottsligheten* av Felipe Estrada och Janne Flyghed.

Viss kritik kan riktas till källorna. Den utrikes genomförda forskningen som använts i rapporten kan inte alltid relateras till Sverige då det kan vara flera olika kulturistiska, sociala samt ekonomiska faktorer som kan vara annorlunda. Trots detta så kan forskningen vara representativ för utsatta områden då flera specifika riskfaktorer som diskuteras går att finna i dessa utsatta områden. Genom att förstå dessa riskfaktorer så kan rapporten klargöra vad det är

som skapar dem samt hur ett arbete kring att stoppa dessa riskfaktorer från att uppkomma kan gå till.

Den svenska litteraturens fokus är inte helt fokuserad på riskfaktorer utan är mestadels fokuserad kring viktimologi och därmed kan kritik riktas mot hur den är relevant i forskning om kriminologiska förklaringar kring utsatta områden. Som svar på detta så menar rapporten att genom att studera olika vinklar av utanförskap kan rapporten nå slutsatser som inte bara stoppar riskfaktorer men som också skapar ett tryggare område för brottsoffer och vad som kan göras för att göra deras tillvaro tryggare. Litteraturen diskuterar även hur forskning kring brottsoffer kan användas som en brottsförebyggande åtgärd.

3. *Material*

Denna rapport bygger på empiriskt material insamlat av Falkenbergs kommun, Polismyndigheten i Falkenberg, Region Halland och på tidigare relevant kriminologisk forskning. För att genomföra denna rapport har materialet av de tre lägesbilderna kopplats till ovannämnd kriminologisk forskning för att kunna bestämma vad som kan vara orsaken till dessa områdens utsatthet och fortsatt höga brottsstatistik. Genom att studera tidigare relevant forskning om utsatthet, brottsoffer och brottsprevention så skulle vissa slutsatser kunna dras om Falkagård och Sloalyckan för att kunna arbeta brottspreventivt.

All tillgänglig litteratur och forskning har sammanfattats för att försöka se ett samband mellan forskning om utsatta områden och specifikt dessa två utsatta områden som är centralt belägna i Falkenberg. Vad som sticker ut med dessa två områdenas jämfört med andra områden i Falkenberg och i Halland är att de båda har en relativt låg andel av invånare som arbetar; Falkagård har enligt den interna publikationen om lägesbilden är de som är ingår i kategorin *Anställda/Med arbete* 9% lägre än övriga Falkenberg och i Sloalyckan är procentsatsen 6% lägre än övriga Falkenberg (Polismyndigheten, 2019a) (Polismyndigheten, 2019b).

Vad vi även ser som sticker ut i dessa två områden jämfört med resten av Falkenberg är att de har en hög procentsats som mottagit socialbidrag, i Falkagård hade 2016 9% av befolkningen tagit emot socialbidrag och i Sloalyckan hade 11% tagit emot socialbidrag. Genomsnittet av människor som mottagit socialbidrag i hela Falkenberg är 2%. Vad som är värt att nämna är att denna siffra är oförändrad för Falkenberg men har långsamt gått ner under de närmaste 10 åren för Falkagård (Polismyndigheten, 2019a) (Polismyndigheten, 2019b).

Sloalyckan som bostadsområde framkommer av lägesbilden att vara det mest utsatta av de två områdena. I området bor det cirka 2,9 personer per lägenhet, vilket gör det till ett trångbott område men det finns sannolikt ett mörkertal eftersom det finns indikationer på att människor som inte är skrivna där bor där. På grund av denna trångboddhet så menar lägesbilden att ungdomar inte får tillgång till en lugn studiemiljö och flera ungdomar tar sig ut till innergårdar och trapphus på sin fritid vilket enligt boende skapar en otrygghet i området (Polismyndigheten, 2019b). Trafikvägar leds runt området istället för igenom det, vilket skapar en isolerande känsla och den fysiska utformningen skapar bakgårdar och små gångvägar vilket gör det svårt för polisiära insatser.

3.1   *Forskning om utsatta områden*

Av dessa tidigare stycken kan en dra slutsatsen att Falkagård och Sloalyckan är drabbade av relativt svåra socioekonomiska förhållanden även om de är på väg att bli bättre. Många kriminologiska studier visar att sambandet mellan svåra socioekonomiska förhållanden och hög brottslighet är tydlig. En av de största studierna som kommit fram till detta är Chicagoskolan som förekom först i Chicago på slutet av 1960-talet av Clifford Shaw och Henry McKay.

“The classic studies by Clifford Shaw and Henry McKay (1969) in Chicago and other American cities showed that juvenile delinquency rates (based on where offenders lived) were highest in inner-city areas characterized by physical deterioration, neighborhood disorganization, and high residential mobility... A large proportion of all offenders came from a small proportion of areas, which tended to be the most deprived. Furthermore, the relatively high delinquency rates of inner-city areas persisted over time, despite the effect of successive waves of immigration and emigration of different national and ethnic groups in different areas. Shaw and McKay concluded that the delinquency producing factors were inherent in the community. Areas had persistently high offending rates partly because of the cultural transmission of antisocial values and norms from one generation to the next and partly because of the ineffective socialization processes children were exposed to in the deprived areas. Both of these were consequences of the social disorganization of an area, or the poor ability of local institutions to control the behavior of local residents.”

- Farrington och Welsh, 2007.

Vad ovanstående citat illustrerar är att redan på 60-talet visste forskning om att socioekonomiskt utsatta områden nära centrum i städer var de mest brottsaktiva, detta trots en framgångsrik integration. Vad forskarna kom fram till var att kulturen i dessa områden var ansvarig för det brottsliga beteendet, inte att förvirras med invånarnas eventuella kulturer. Detta går att koppla till Falkagård och Sloalyckans historia som kommer att diskuteras senare.

3.2   *Psykisk ohälsa och brottsbanor*

Något som också sker i Falkenberg som kan bidra till brottsstatistiken är den ökande psykiska ohälsan som förekommer i hela Sverige (Falkenbergs kommun, 2019). Flera studier visar att

brottslighet är kopplat till psykisk ohälsa så som ångest och depression. Benjamin B. Lahey och Irwin D. Waldman skriver i sin text *A Developmental Model of the Propensity to Offend during Childhood and Adolescence*:

“Many studies suggest that negative emotionality is positively correlated with conduct problems, ADHD, ODD, anxiety, and depression. This suggests that negative emotionality is a nonspecific dimension of personality that fosters the development of many types of problems and, therefore, increases the likelihood of co-occurring disorders.”

- Lahey och Waldman, 2005.

Något som forskarna tar upp är att kombinationen av svåra socioekonomiska förhållanden och psykisk ohälsa kan vara en kombination som starkt ökar sannolikheten för ett brottsligt eller avvikande beteende. De menar speciellt att varför majoriteten av barn och ungdomar från svåra socioekonomiska förhållanden inte begår brott är på grund av att för att falla in i ett brottsligt beteende så måste flera faktorer spela in och hos majoriteten av befolkningen är inte detta fallet (Lahey och Waldman, 2005).

Marc Le Blanc skriver i sin text *An Integrative Personal Control Theory of Deviant Behavior: Answers to Contemporary Empirical and Theoretical Developmental Criminology Issues* att anledningen till att människan har börjat begå brott är på grund av att ”the level of control has always been low. The individual is egocentric, has weak bonds, is influenced by antisocial models, and experience little constraints from socioeconomic conditions and biological deficiencies”. Le Blanc beskriver också tre olika brottsbanor som olika människor utvecklar, dessa tre är “the persistent”, “the transitory” och “the common” (Le Blanc, 2005).

“The persistent” är en brottslighetsbana eller brottslighetsutveckling som Le Blanc menar är välkänd och kallas även för livstidsbrottslighetsbanan. Individerna som följer denna banan utgör en liten minoritet på ungefär 5% av befolkningen som begår en majoritet av alla brott. Enligt den insamlade data som Le Blanc har så börjar majoriteten av dessa begå brott runt 8 års ålder och tillväxten av ett brottsligt beteende är snabbt och den viktigaste perioden sker under tidiga tonåren. Under slutet av tonåren nås höjden av deras brottslighet men de bibehåller en hög nivå av brottsligt beteende fram till cirka 25 års ålder för att sedan gå ner mer markant runt 35 års ålder. Banan karaktäriseras av hög mångfaldhet, frekvens och allvarlighet men senare i livet

(under nedgången) karaktäriseras den av hög allvarlighet och specialisering (Le Blanc, 2005).

“The transitory or temporary... or adolescence-limited” brottsbanan eller brottsutvecklingen menar Le Blanc karaktäriseras av att gärningspersonerna börjar begå brott i tonåren och att ökningen av brottslig aktivitet är snabb och når sin topp runt 16 års ålder. ”This trajectory is characterized by versatility, frequency, and some serious crimes against property”. En indikator på att detta beteendet håller på att utvecklas menar Le Blanc, är droganvändning. Han menar också att denna bana kan fortsätta in i 20 års ålder men då för de som utvecklar ett brottsligt beteende senare. (*Ibid*).

Den tredje brottslighetsutvecklingen är ”the common” vilket innebär en brottsbana eller brottsutveckling som är mycket mer vanlig än de andra brottstyperna men innebär mycket mindre allvarliga brott. Denna brottsbana karaktäriseras av brott som vandalism, snatteri, mindre allvarlig stöld och uppseendeväckande beteende och brukar vara begränsat till tonåren men är inte ovanlig att finnas som en livsstilsbrottslighetsbana (*Ibid*).

Kopplingen till Falkenberg är mer tydlig i de första två brottsbanorna som är beskrivna av Le Blanc, eftersom de vanligaste brotten som begås i Falkagård och Sloalyckan är skadegörelse och skadegörelse mot fordon. Dessa två förklaringarna av brottsbanor kan visa vilka sorters utövare det är som begår brott i dessa områden, vilket kan göra det lättare att hitta dem och förhindra nya brott samt förhindra att andra kommer in i denna sortens brottsbana.

Med så många nackdelar till att begå brott så kan en fråga varför människor fortsätter att begå brott. Enligt Le Blanc så är det på grund av två anledningar: 1) ”Because of socialization or learning that is the relatively permanent change in behavioral potentiality that occurs as the result of reinforced practices” och 2) ”there is synchrony between their trajectory of offending and their nonconventional trajectory of personal controls (bond, allocentrism, models and constraints)” (Le Blanc, 2005).

3.3 Brottsutövare som brottsoffer

Cecilia Hansen Lofstrand skriver i sin studie *Brottsofferstöd Som Brottsprevention – Riskprofilering Och Offret Som Förövare* att de som är mest utsatta för brott generellt är hemlösa, missbrukare och kriminella (Hansen Lofstrand, 2012). Hon menar att ungas brottslighet kan vara en indikator på ett emotionellt trauma som inte har bearbetats tillräckligt eller inte har bearbetats alls. I forskning finns stöd för att vissa brottsoffer är mer benägna att begå brott än

andra och att kategorierna ”offer” och ”gärningsman” ofta överlappar med varandra och speciellt så när det gäller ungdomar. Även bland ungdomar finns en särskilt utsatt grupp: unga killar som inte vill eller kan prata om vad de har varit med om:

”Dessa särskilt utsatta ungdomar (en kategori som inkluderar både faktiska och potentiella brottsoffer) beskrivs av brottsofferstödarna vara ovilliga eller oförmögna att betrakta sig själva som – faktiska eller potentiella – brottsoffer... Strategin implicerar en konstruktion av offer och förövare som ’de andra’, som annorlunda från oss själva. Inom expertdiskursen om unga brottsoffer ses kategorin särskilt utsatta ungdomar som särskilt benägna att bli både offer och förövare. Platsmässigt lokaliserar denna kategori ofta till de socio-ekonomiskt och etniskt segregerade förorterna.”

- Hansen Lövstrand, 2012

Detta innebär att många av de som begår brott har varit utsatta för brott själva först. Därför har Hansen Lövstrand genomfört en studie hos Stödcentrum för unga brottsoffer i Göteborg där hon bland annat intervjuar sju olika ungdomar individuellt om sina brottsofferupplevelser. Vad forskaren kom fram till var just att genom att arbeta med brottsoffer så kommer vissa brottsoffer som också är gärningspersoner att komma fram. I texten beskrivs en riskprofil av hur en egentlig gärningsperson kan bli tvingad till Stödcentrum för brottsoffer och därmed börjar det brottspreventiva arbetet. Riskprofilen för brottsoffer som har stor risk för att vara eller bli gärningspersoner anses vara ilska, unga killar då män är överrepresenterade i brottsstatistiken och vanligen är ilska och aggressioner ”omgjorda andra känslor” (Hansen Lövstrand, 2012).

3.4 Familje- och samhällsförhållanden

Annan kriminologisk forskning visar att det finns en koppling till brottslighet och undermåliga föräldra- och familjeförhållanden och ibland, i kombination med eller oberoende av, skolförhållanden. Robert Sampson och John Laub skriver i sitt kapitel *A General Age-Graded theory of Crime: Lessons Learned and the Future of Life-Course Criminology* följande:

”We found that the strongest and most consistent effects on... delinquency in adolescence flow from processes of social control connected to family, school and peers. Three family factors

stood out as strongly predictive of delinquency: low levels of parental supervision; the combination of erratic, threatening, and harsh discipline; and weak parental attachment. In addition, school attachment had large negative associations with delinquency independent of family processes.”

- Sampson och Laub, 2005.

Studien som de har analyserat är en livskursanalys på 1000 unga män som, när studien initierades, var mellan 10–17 år gamla där 500 hade ett brottsligt eller avvikande beteende eller historia och 500 inte hade ett brottsligt eller avvikande beteende eller historia. Studien som heter *Unraveling Juvenile Delinquency* genomfördes 1986 av Sheldon Glueck och Eleanor Glueck på Harvard Law School. Planen var att extremt noggrant undersöka testpersonerna under tre tidpunkter i undersökspersonernas liv, när de var 14 år gamla, när de var 25 år gamla och när de var 32 år gamla. Studien är ansedd som en av de viktigaste kriminologiska studierna i hela forskningsområdets historia (Sampson och Laub, 2005).

Sampson och Laub spenderade 6 år med att analysera den data som Glueck och Glueck kom fram till. De nämner att en liknande studie antagligen aldrig kommer att kunna genomföras igen på grund av striktare skyddslagar och forskningsintervjuer med lärare, grannar, arbetsgivare och psykiatriska bedömningar med mera inte sannolikt skulle godkännas av etiknämnder (*Ibid*).

Sampson och Laubs teori länkar brottsligt och avvikande beteende hos vuxna till deras barndom och tonårsliv men också socialisering i både ung och vuxen ålder. Forskarna har som utgångspunkt att sociala band och informell social kontroll är grunden till ett brottsligt, avvikande eller icke avvikande beteende. De fortsätter att skriva om att ha vänner eller ev. umgängeskrets som har ett brottsligt beteende kan ha en stark inverkan på ett brottsligt beteende hos individen, detta trots starka familjeband och en engagerad skola (*Ibid*).

”Consistent with an emphasis on adult developmental change and informal social control, however, we found that job stability and marital attachment in adulthood were significantly related to changes in adult crime—the stronger the adult ties to work and family, the less crime and deviance among both the delinquent and control groups. We even found that strong marital attachment inhibits crime and deviance regardless of that spouse’s own deviant behavior, and that job instability fosters crime regardless of heavy drinking. Moreover, social bonds to

employment were directly influenced by state sanctions—incarceration as a juvenile and as an adult had negative effects on later job stability, which in turn was negatively related to continued involvement in crime over the life course.”

- Sampson och Laub, 2005.

Några förvånande fynd som Sampson och Laub hittade i sin studie var att ett starkt äktenskap har en förmåga att stoppa ett brottsligt beteende oavsett om partnern har ett brottsligt beteende eller inte och att instabil anställning påverkar en persons utveckling av ett brottsligt beteende oavsett dennes alkoholkonsumtion. Även väntade resultat av studien som kom fram var bland annat att unga som har blivit arresterade och lagligen frihetsberövade som unga har mycket större sannolikhet att även bli det som vuxna och att personer med bättre koppling till familj och arbete är mycket mindre sannolika att utveckla ett brottsligt beteende (Sampson och Laub, 2005).

I boken *Den svenska ungdomsbrottsligheten* har Henrik Tham skrivit ett kapitel som heter *Tidiga ingripanden som kriminalpolitisk strategi* och i kapitlet skriver han om insatser för unga i riskzonen för att begå brott som äldre. Han beskriver det brottsförebyggande arbetet bland unga och påpekar att det inte går att utgå ifrån att samtliga personer som får behandling aldrig kommer begå ett brott igen. ”Den brottsförebyggande tesen om tidiga ingripanden bygger inte bara på förutsättningen att brottsligheten kan prediceras utifrån tidiga riskfaktorer i individens liv. Tesen kräver även att det finns åtgärder som *minskar risken* för framtida brottslighet”. Tham menar också att dessa åtgärder finns och fortsätter med att skriva att de viktigaste områdena för tidig intervention är beteendestörningar, kognitiva problem och brister i föräldraskap (Tham, 2007).

3.5 Media och otrygghet

Medias bild av utsatta områden är en viktig del av vad befolkningen ser och baserar sina tankar på, flera kan tänka att ett område de aldrig varit i är en farlig plats på grund av medias rapportering av området. Antalet brott i samhället sjunker men ändå ökar otryggheten och rädslan att utsättas för brott (Falkenbergs kommun, 2019). En hypotes är att otryggheten är till stor del skapad utav att media beskriver samhället som en farlig plats för samtliga med våldsbrott och liknande brott ökar kraftigt när så inte är fallet. Om dessa två är korrelerade är inte självklart eftersom denna rapport inte har haft möjlighet att undersöka huruvida detta är fallet. Däremot så har Lab skrivit i kapitlet *The Mass Media And Crime Prevention* om flera studier som berättar att

ofta får tittare eller läsare en icke representativ bild av brott och rättssystemet. En studie visade att det vanligaste sättet som de svarande får reda på om brottslighet är genom TV istället för att se "the real world information". Därmed påverkas konsumenterna av media materialet av det mediala utloppets bild (som vanligtvis är kortfattad och förenklad) av en händelse istället för att få all fakta presenterad. Detta kan påverka konsumenternas rädsla beskriver Lab som också har sammanfattat flera studier som kopplar TV tittande med ökad rädsla för brott (Lab, 2016).

I och med detta så har Lab undersökt flera brottspreventiva kampanjer som har använt TV som utlopp. De två mest framgångsrika kampanjerna är de amerikanska *The McGruff Prevention Campaign* och *Take a Bite Out of Crime*. Utvärderingarna av dessa två kampanjer genomfördes i två steg och det första steget visa flera goda resultat där 78% av befolkningen hade sett reklamer och liknande på TV. Av dessa så kunde 90% av dem beskriva specifika tips de fått om brottspreventiva åtgärder och 22% berättade att de hade lärt sig något nytt. Ett informationsnummer öppnades också för att kunna ge råd till människor som ringde om vilka brottspreventiva åtgärder som vore bäst för dem. Den mindre goda siffran var att en andel av människor uppgav att de blev räddare för brott och att huvudkonsumenterna av materialet redan var investerade och intresserade av brott samt brottsprevention (*Ibid*).

I Sverige så har Bo Nilsson i sin text *Brottsoffer I Nutida Svensk Dags- och Kvällspress – En Studie I Offerskapets Logiker* från 2012 analyserat hur media kan påverka människors uppfattning av hur samhället ser ut och hur media kan sprida rädsla för brott. Lab har kommit fram till att rädslan för brott är universellt mycket högre än den faktiska brottsligheten (Lab, 2016) medan i Sverige så har Nilsson analyserat 1,289 svenska tidningsartiklar, notiser, annonser och liknande som är utspridda över året 2012 för att undersöka hur brottsoffer visas och representeras i svensk press. Han fann bland annat att en överhängande mängd artiklar beskriver och pratar om "en negativ samhällsutveckling, med ökad brottslighet, grövre och oprovocerat våld och allt fler offer. Det tycks som om riskerna för att drabbas av brott är överhängande: '– vem som helst kan drabbas. Det sker ett brott varje sekund'". Nilsson fortsätter och skriver om en tidningsartikel som författaren själv beskriver på följande sätt: "Avsikten tycks vara att frammana bilden av ett samhälle som håller på att spåra ur med allt högre (vålds)brottslighet. I artikeln uttrycks också en konspirationstanke: att politiker och andra inte berättar hur det egentligen förhåller sig med brottsligheten" (Nilsson, 2012). Om en utgår ifrån att detta är representativt för andra år så är detta något som kan beskriva och möjligtvis förklara den höga

självdeklarerade otryggheten i Falkenberg men även andra delar av Halland. 43% av kvinnor i Halland har angett att de har låtit bli att gå ut på grund av rädsla för att bli utsatt för (vålds)brott (Falkenbergs kommun, 2019). Eftersom de rapporter och studier som denna rapport har tagit del av inte har gett en fråga till medborgarna eller en förklaring till läsaren om denna otrygghet så kan en hypotes vara pressens representation av samhället som en starkt bidragande anledning.

4. Resultat och Hypotes

Genom att koppla ovanstående forskning till den nuvarande lägesbilden av Falkagård och Sloalyckan kan vi se att flera faktorer stämmer överens när det gäller sociala kulturer, utbildningsnivåer, media och befolkningens hälsa. I lägesbilderna av Falkagård och Sloalyckan så finnes en stadig ökning av brottslig aktivitet samtidigt som det finnes en stadig ökning av boende som inte har arbete, som tar emot social bidrag, som är unga och unga som inte uppnår kunskapskrav i skolan samt inte trivs eller känner sig trygga. Enligt relevant kriminologisk forskning så kan dessa faktorer bidra till ökad otrygghet och ökad brottslig aktivitet.

“We found that job stability and marital attachment in adulthood were significantly related to changes in adult crime” (Sampson och Laub, 2005). Genom att inte ha arbete ökar sannolikheten till att inte ha förmågan att kunna få in tillräckligt med pengar till att försörja sig och sin familj, en följd av detta kan vara att en ansöker om socialbidrag. De som är i familjer som tar emot socialbidrag har visat sig vara mer sannolika att hamna i ett brottsligt beteende (Farrington och Welsh, 2007). Att vara ung i en familj med svåra socioekonomiska förhållanden kan vara speciellt svårt, den unga kan känna av stressen och oron i hemmet och kan behöva bidra till hemmet för att familjen ska kunna överleva. En sådan situation är inte lätt för någon i ett hem och är en bidragande faktor till stress och oro vilket, enligt forskarna Lahey och Waldman, bidrar till den psykiska ohälsan som ökar sannolikheten att utveckla ett avvikande eller brottsligt beteende. En kan fråga varför inte alla i dessa socioekonomiska situationer utvecklar ett liknande beteende. Svaret menar forskarna är för att det är flera faktorer som måste spela in med varandra för att sluta i ett brottsligt beteende, vilket helt enkelt inte är fallet för majoriteten av befolkningen i liknande situationer (Lahey och Waldman, 2005).

4.1 Koppling till Falkenberg

Falkagård och Sloalyckan har en historia av svåra socioekonomiska förhållanden som började strax efter att områdena blev inflyttningsfärdiga. Falkenberg tog emot många flyktingar från Balkankriget, de som kom behövde bostäder och eftersom det fanns lediga lägenheter som ingen hade flyttat in i för att de var så dyra så sänktes hyran och kravet på insatts försvann också i vissa fall. Dessa områden blev det enda alternativet för dem som inte hade råd att bo någon annanstans. Flera svåra förhållanden började utvecklas samtidigt till exempel så började ett avvikande och brottsligt beteende utvecklas och detta bidrog till starten av en kultur av

brottslighet (Polismyndigheten, 2019a) (Polismyndigheten, 2019b).

När de som grundade denna kultur flyttade därifrån, efter att de fick bättre socioekonomiska förutsättningar, så stannade kulturen kvar och de som inte kunde flytta därifrån fortsatte med det avvikande beteendet; de upprätthöll kulturen. De som flyttade kände inte längre av de svåra socioekonomiska förhållandena och/eller hade inte längre vänner och bekanta som de kunde begå brott med. Att ha vänner eller umgängeskrets som har ett brottsligt beteende kan ha en stark inverkan på ett brottsligt beteende hos individen, detta trots starka familjeband och en engagerad skola i socialt utsatta områden (Sampson och Laub, 2005).

Den största delen av de boende i dessa två områden är yngre än 19 år gamla. Samtidigt som områdena är trångbodda (cirka 2,6 till 2,9 personer per hushåll) så många ungdomarna beger sig utomhus för att komma ifrån trängseln vilket kan leda till mindre tid att studera som i sin tur leder till sämre resultat i skolan (Polismyndigheten, 2019a) (Polismyndigheten, 2019b).

Att en elev inte känner trivsel i skolan kan bero på flera olika faktorer, vilka förutsättningar unga har i skolan i Falkenberg har inte rapporten kunnat ta reda på. En hypotes kan vara att den ökande psykiska ohälsan bland hela den svenska befolkningen men främst bland unga bidrar till att unga inte kan känna ro eller trygghet i skolan. I kombination med lärare som kan känna att de inte har möjlighet att hjälpa alla elever kan påverka elever men detta är inte bekräftade uppgifter.

Den ökade otryggheten i Falkenberg och Halland kan bero på flera olika faktorer som arbetar tillsammans. Enligt Nilssons forskning om svensk media som fokuserade på brott så framkommer att media ofta beskriver en mycket negativ samhällsutveckling där vem som helst kan drabbas för oprovocerade brott när som helst. Under 2012 i svensk media hittades 1289 artiklar, notiser, annonser och liknande som innehöll brott eller brottsoffer i något sammanhang (Nilsson, 2012). Enligt Lab så är rädslan för brott mycket högre än den faktiska brottsligheten, universellt i världen (Lab, 2016), vanligtvis sker enda koppling den allmänna befolkningen har till brottslighet via media.

Med det vi vet om Falkagård och Sloalyckan så verkar de mest sannolika orsakerna till en högre brottslig aktivitet jämfört med resten av Falkenberg bero på en kedja av händelser och omständigheter som påverkar de som är mer utsatta i samhället. Detta kommer att diskuteras vidare nedan.

5. *Analys*

Genom att ta in de tidigare avsnitten om socioekonomiska förhållanden som till en början kan lägga grunden till ett brottsligt beteende så skapas en kultur av brottslighet där vissa vänner och umgängeskretsar skapar nya kontakter och drar in fler i det brottsliga beteendet. Dessa som går med har otillräckliga skyddsmekanismer och därmed fortsätter själva att hålla uppe kulturen. Detta går inte att uteslutande bekräfta med de material som rapporten tagit del av men detta framstår som en trolig förklaring till det brottsliga beteendet i dessa två områden med tanke på deras tidigare historia och nuvarande situation.

För att kunna bli av med en brottskultur i ett utsatt område behöver flera olika faktorer spela in med varandra, precis som när kulturen uppkom. Det främsta som behövs är att unga måste göra ett aktivt val att inte gå med i brottskulturen, kulturen måste undermineras av de som riskerar att bli indragna i den för att hindra att fler går med och kan föra kulturen vidare. Detta kan göras genom att förbättra barns akademiska fokus tillsammans med engagerade lärare och försöka öka trivseln i skolan genom att olika myndigheter, organisationer eller företag får göra skolbesök, elever får göra studiebesök. Något som Farrington och Welsh också förespråkar i sin text är att skolelever behöver ha tillit till sina lärare, vilja att spendera tid i skolan och ha konsekvent regelupprätthållning. Skolor som inte har dessa tre kriterier har betydligt högre avvikande och brottsligt beteende än de som inte uppfyller dessa (Farrington och Welsh, 2007). Något av det viktigaste som behövs för att underminera en brottskultur är att polisens brottspreventiva arbete upprätthålls och förbättras med bland annat relationsskapande till ungdomar i riskzonen.

Genom att uppfylla dessa kriterier skulle barn kunna bli mer engagerade i att komma till skolan, och genom löften om att få träffa myndigheter, organisationer och företag som de själva ser upp till skulle detta kunna bidra till en bättre syn på skola och akademi. Skolan skulle också behöva erbjuda mer stöd till elever som har det svårt och stötta dem för att kunna öka deras motivation till bättre studieresultat och motstånd till ett brottsligt beteende. Det går inte att garantera att detta kommer ha en märkbar verkan omedelbart om det inte genomförs ordentligt och om inte de unga känner att de själva har någon kontroll över sina situationer (Farrington och Welsh, 2007). De unga, men också människor generellt, måste känna att de själva har möjligheten att göra vad de vill med sina liv och göra sina egna val samt att brottsliga trender går att omvända. Många kan känna att om de misslyckas med flera uppgifter i skolan så spelar det

ingen roll vad de gör, de själva kan känna att de inte går att rädda och kan därmed börja avvika ännu mer. Detta kallas inom kriminologi för stämplingsteori. Detta skulle kunna motverkas med engagerade lärare eftersom elever utan stöd hemifrån behöver känna att de får stöd någonstans ifrån som inte är en avvikande brottskultur.

Barn som fått stöd i förskolan genom olika program som är riktade mot att hjälpa barn utveckla känslomässig intelligens så som empati, förhindra impulser för att fatta informerade beslut och ökad koncentration har visat sig vara mycket framgångsrika i att förebygga senare brottsligt beteende (Farrington och Welsh, 2007). Detta är något som skulle kunna utvecklas i förskolor men även i skolor för äldre ungdomar för att förbättra deras prestationer och självkänsla. Det är en kostnad som inte skulle vara obetydlig men som skulle betala av sig i det längre loppet med att färre människor börjar begå brott och därmed sparas pengar in.

Några av de tydligaste familjefaktorerna för att förutse ett avvikande eller brottsligt beteende är föräldrar med avvikande eller brottsligt beteende, stor familj, undermålig kontroll från föräldrar, bråk mellan föräldrar och uppbrutna hem. Unga som kommer från dessa hem behöver ha en fast punkt i sina liv och den punkt som då behöver fylla den är skolan annars ökar risken signifikant för att falla in i ett brottsligt beteende. Att införa program som skulle arbeta med att få unga att undvika brottsliga beteenden i deras skola och bland deras vänner är därmed något som är värt att undersöka.

För att arbeta för att få unga människor som utsätts för dessa förhållanden att inte begå brott så menar forskning att på individuell nivå så har förskoleprogram som fokuserar på att stärka barns intelligens så som att öka deras förståelse för empati, öka impuls kontroll och förstärka beslutsövervägande minskar risken för brott betydligt. På familjenivå menar forskning att föräldrautbildning och förskoltjänster samt hanteringsträningprogram är effektiva brottsförebyggande insatser för unga barn. Både generella föräldrautbildningar så som hembesök och förskola utvecklar en stor variation av fördelar för familjer. På miljönivå finns det varierande resultat från olika platser men forskning menar att några av de mest framgångsrika program är de som riktade in sig på klassrums- eller instruktionshantering och beteendeträningsmetoder. Dessa var speciellt framgångsrika om de riktades in mot unga som var högriskelever (Farrington och Welsh, 2007).

Ett skolbaserat program som fokuserar på att öka självkontroll och social förmåga genom att använda kognitiva beteendeträningsinstruktioner har visat vara mycket framgångsrikt och speciellt så om

det riktas in mot unga som redan visade ett avvikande eller brottsligt beteende. Beroende på program så visas en sänkning av avvikande beteende på mellan 15% och 17% om det införs i skolan och fokuserar på elever med ett avvikande eller problematiskt beteende. Framgångarna med dessa program blir större ju tidigare de införs, om programmen för dessa elever införs i tidiga grundskolan eller förskolan så visar forskning att eleverna som är med i dessa program har en mycket mindre risk att falla in i ett brottsligt eller avvikande beteende. Forskning visar också att barn vars föräldrar fått hjälp genom olika stödprogram med föräldrautbildning, barnvakter och hantering av föräldrasituationer har en mycket positiv verkan på ungas framtida beteende. Dessa program tillsammans visar en mycket framgångsrik brottsprevention i sparade pengar för samhället (Farrington och Welsh, 2007).

Dessa åtgärder kan bidra till en minskad framtida brottslighet men som vi observerat med de senaste trygghetsundersökningarna (Falkenbergs kommun, 2019) så minskar redan brottsligheten försiktigt medan otryggheten ökar. Den ökade otryggheten kan ha sin grund i media som kan ge en överdriven bild av ökad brottslighet. En mindre ökning av anmälningar av vissa brott under en två års period kan vinklas på ett sätt som får situationen att framstå som att samhället upplever en ny brottsvåg som inte har ett slut. Rädslan för brott genom media kan ske på grund av, som Lab påpekade, att konsumenterna av medial information ofta får en kraftigt förenklad och kortfattad bild som inte ger konsumenten anledning till att efterforska vidare själv. Lab beskriver flera studier som menar att mycket TV tittande leder till ökad rädsla för brott (Lab, 2016). Det går inte att begränsa medias rapportering av händelser eller att få dem att rapportera annorlunda men det skulle vara möjligt att introducera media till olika event med brottspreventiva åtgärder. Vad som skulle kunna meddelas ut till konsumenterna är stöd och hjälplinjer för föräldrar och även några brottspreventiva åtgärder som privatpersoner kan använda. Då har Polismyndigheten ett nytt sätt att nå allmänheten istället för endast sina kanaler. Polismyndigheten hade också blivit mer synlig ur ett allmänhetsperspektiv som då annars nästan bara finnes i brottsammanhang.

6. Slutsats och åtgärdsförslag

6.1 Slutsats

Rapportens slutsats är att den största faktorn till brottslighet i Falkenberg och speciellt i Falkagård och Sloalyckan är försvårande socioekonomiska omständigheter som gör att människor i dessa områden upplever mer stress, oro och psykisk ohälsa. Detta bidrar till att familjeförhållanden för unga blir sämre och den redan höga trångboddheten i områdena Falkagård och Sloalyckan gör att unga beger sig ut och blir inblandade i redan existerande brottsliga kulturer. Detta för att känna det stöd som de inte upplever i sina familjer, i skolan eller bland sina vänner. Att unga befinner sig i eller börjar spendera mer tid i brottsliga umgängen eller att de inte kan finna ro i sina hem gör att skolresultat blir sämre vilket bidrar till en sämre självbild och sämre självförtroende som i sin tur ökar risken för ett avvikande eller brottsligt beteende.

För att arbeta brottspreventivt och förhindra att fler unga i Falkenberg hamnar i brottsliga kretsar eller beteenden menar rapporten primärt att satsningar borde göras för att främst förbättra familje- och skolförhållanden och ungdomars syn på brott och samhälls essentiella myndigheter så som Polismyndigheten, Räddningstjänsten och liknande. För att genomföra detta så kan myndigheter bjuda in till studiebesök för elever och myndigheter, organisationer eller företag göra besök i skolor och även gå runt bland elever som är i riskzonen för att utveckla ett brottsligt beteende. För att öka viljan för unga att vilja spendera tid i skolan behöver fler insatser för att locka dit unga genomföras men hur skolorna i Falkenberg ser ut ur ett personalperspektiv och vad skolorna har för behov har inte rapporten kunnat ta del av.

6.2 Åtgärdsförslag

Konkret rekommenderar rapporten att följande steg tas i Falkenberg för att förbättra det brottsförebyggande arbetet och öka tryggheten:

- Erbjud föräldrastöd genom förskola och/eller hembesök för att förbättra familjeförhållanden.
- Hjälプ unga i skolan genom att hitta lämplig motivation för elever att fokusera på skolarbete.

- Erbjud studiehjälp och plats i skolan där elever kan få tid att arbeta och/eller umgås med engagerade lärare som eleverna redan känner tillit för och eventuellt vänner samt myndighetspersonal (Polis, Räddningstjänst osv.).
- Utbilda unga i emotionell intelligens.
- Införa ett eller flera preventionsfokuserade skolprogram för elever med beteendeproblem.
- Polis behöver spendera tid (prata och umgås vänskapligt) med ungdomar i riskzon när de är ute.
- Polis och andra myndigheter borde bjuda in media (fördragbart TV men även tidningar) till trygghetsaktiviteter (seniorföreläsningar, nattvandringar, ungdomsdialoger osv.) och visa upp det brottsförebyggande arbetet.

Genom att använda dessa steg skulle en positiv skillnad i trygghet och brottslig aktivitet kunna mätas av under en längre tid men även en liten skillnad under kort tid enligt relativ och nuvarande forskning. Forskning uppdateras ofta och denna rapporten behöver genomföras igen vid ett senare tillfälle för att bekräfta eller motbevisa att rekommendationerna och metoderna fungerar eller inte fungerar. Av yttersta vikt är att dessa steg och program inte genomförs av personal som inte vet exakt hur de ska agera och hur de ska genomföras.

7. Källförteckning och referenser

Falkenbergs kommun (2019) *Folkhälsostatistik i Falkenbergs kommun 2019 – En gemensam lägesbild och kunskapssammanställning*. Slutrapport. Version 1.0.

Farrington, D. P. (red.) (2005) *Integrated Developmental & Life-Course Theories of Offending: Advances in Criminological Theory*. Volym 14. New Jersey: Transaction Publishers.

Farrington, D. P. & Welsh, B. C. (2007) *Saving Children From A Life Of Crime: Early Risk Factors And Effective Interventions*. New York: Oxford University Press.

Hansen Löfstrand, C. (2012) *Brottsofferstöd Som Brottsprevention – Riskprofilering Och Offret Som Förövare*. I Heber, A., Tiby, E. & Wikman, S. (red.) *Viktimologisk Forskning: Brottsoffer i Teori och Metod*. Sid: 361–377. Lund: Studentlitteratur.

Heber, A., Tiby, E. & Wikman, S. (red.) (2012) *Viktimologisk Forskning: Brottsoffer i Teori och Metod*. Lund: Studentlitteratur.

Lab, S. (2016) *Crime Prevention: Approaches, Practices, And Evaluations*. Nionde utgåvan. New York: Routledge.

Le Blanc, M. (2005) *An Integrative Personal Control Theory of Deviant Behavior: Answers to Contemporary Empirical and Theoretical Developmental Criminology Issues*. I Farrington, D. P. (red.) *Integrated Developmental & Life-Course Theories of Offending: Advances in Criminological Theory*. Volym 14. Sid: 125–163. New Jersey: Transaction Publishers.

Nilsson, B. (2012) *Brottsoffer I Nutida Svensk Dags- och Kvällspress – En studie i offerskapets logiker*. I Heber, A., Tiby, E. & Wikman, S. (red.) *Viktimologisk Forskning: Brottsoffer i Teori och Metod*. Sid: 137–156. Lund: Studentlitteratur.

Polismyndigheten (2019a) *Områdesdokument. Lokal lägesbild: Falkagård*. Falkenberg: Polismyndigheten.

Polismyndigheten (2019b) *Områdesdokument. Lokal lägesbild: Sloalyckan*. Falkenberg: Polismyndigheten.

Sampson, R. J. & Laub, J. H. (2005) *A General Age-Graded theory of Crime: Lessons Learned and the Future of Life-Course Criminology*. I Farrington, D. P. (red.) *Integrated Developmental & Life-Course Theories of Offending: Advances in Criminological Theory*. Volym 14. Sid: 165–181. New Jersey: Transaction Publishers.

Tham, H. (2007) ”*Tidiga ingripanden som kriminalpolitisk strategi*” I Estrada, F. & Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Sid: 315–345. Lund: Studentlitteratur